

Asociația
PRO REFUGIU.org

 caritas
international

 passage

TrAbe
INICIATIVAS PARA LA ECONOMIA SOCIAL Y SOLIDARIA

 SCANDINAVIAN
HUMAN RIGHTS
LAWYERS

RAPORT DE STUDIU

INTEGRAREA REFUGIAȚILOR ÎN ROMÂNIA, BELGIA, GERMANIA, SPANIA ȘI SUECIA

Aprilie 2017

INTRODUCERE	5
CAPITOLUL 1 ROMÂNIA (profil individual de țară)	6
Secțiunea 1 Date statistice	6
Secțiunea 2 Programul de asistență juridică	7
Secțiunea 3 Accesul la piața muncii	8
Secțiunea 4 Programe sociale	10
Secțiunea 5 Programe educaționale	11
Secțiunea 6 Asistență medicală	13
Secțiunea 7 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților	14
Secțiunea 8 Recomandări	14
CAPITOLUL 2 BELGIA (profil individual de țară)	16
Secțiunea 1 Date statistice	16
Secțiunea 2 Programe sociale	19
Secțiunea 3 Programe de sănătate	21
Secțiunea 4 Programe educaționale și de formare profesională	22
Secțiunea 5 Angajarea	22
Secțiunea 6 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților	23
Secțiunea 7 Recomandări	23
CAPITOLUL 3 GERMANIA (profil individual de țară)	25
Secțiunea 1 Date statistice	25
Secțiunea 2 Programe sociale	27
Secțiunea 3 Programe de sănătate	28
Secțiunea 4 Formarea profesională și educațională - plasarea forței de muncă	28
Secțiunea 5 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților	33

Secțiunea 6 Recomandări _____	33
CAPITOLUL 4 SPANIA (profil individual de țară) _____	37
Secțiunea 1 Date statistice _____	37
Secțiunea 2 Caracteristicile sistemului de azil din Spania _____	38
Secțiunea 3 Programe pentru solicitanții de azil și refugiați _____	41
Secțiunea 4 Programe sociale _____	42
Secțiunea 5 Programe de sănătate _____	43
Secțiunea 6 Programe educaționale și de formare profesională _____	44
Secțiunea 7 Programe pentru plasarea forței de muncă _____	44
Secțiunea 8 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților _____	45
Secțiunea 9 Rețelele cetățenilor și rețelele locale _____	46
Secțiunea 10 Recomandări _____	48
CAPITOLUL 5 SUECIA (profil individual de țară) _____	50
Secțiunea 1 Date statistice _____	50
Secțiunea 2 Programul de asistență juridică _____	53
Secțiunea 3 Accesul la piața muncii _____	55
Secțiunea 4 Programe de asistență socială _____	55
Secțiunea 5 Accesul la educație _____	56
Secțiunea 6 Asistența medicală _____	56
Secțiunea 7 Recomandări _____	57

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Programului Erasmus Plus al Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor fără a reflecta, în niciun caz, punctul de vedere al Uniunii Europene

AUTORI

Silvia Berbec,	Asociația Pro Refugiu România
Gabriela Ionescu,	Asociația Pro Refugiu România
Lucie Biuma Bakina,	Caritas International Belgia
Sofie De Mot,	Caritas International Belgia
Tom Devriendt,	Caritas International Belgium
Maren Gag,	Passage gGmbH Germania
Louis Henri Seukwa,	Passage gGmbH Germania
Ruth Nordstrom,	Scandinavian Human Rights Lawyers Suedia
Jan Olov Svanberg,	Scandinavian Human Rights Lawyers Suedia
Crystal Malan,	Scandinavian Human Rights Lawyers Suedia
Ana Sanchez	Asociación TRABE, Spania
Cristina Fernandez	Asociación TRABE, Spania

INTRODUCERE

Numărul persoanelor care solicită statutul de refugiat în Europa a crescut în ultimii ani. Cu trecerea timpului, speranța refugiaților de a se mai întoarce vreodată acasă este din ce în ce mai mică. Unii nu se pot întoarce în țara de origine din cauza conflictelor permanente sau pentru că se tem de persecuție.

Pentru majoritatea refugiaților din Europa, integrarea este soluția cea mai durabilă, însă aceasta reprezintă un proces complex și gradual cu dimensiuni juridice, economice, sociale și culturale. Aceasta impune cerințe considerabile atât pentru individ, cât și pentru societatea gazdă.

În ciuda dificultăților și provocărilor, integrarea eficientă a refugiaților trebuie urmărită ca o componentă cheie a unui regim de protecție cu succes a refugiaților. Acest lucru poate necesita alocarea de către guvernele a unui nivel mai ridicat de resurse și programe de integrare și mai bune care să răspundă nevoilor refugiaților.

Conceptele cuprinzătoare de integrare trebuie să fie dezvoltate în timp util și în cadrul principiului subsidiarității la nivel european, național și local, vizând toate aspectele legate de integrare. Este important ca legislația UE transpusă de statele membre și programele UE să fie utilizate pe deplin.

Politica de integrare care completează statutul de protecție în UE și care permite tuturor noilor veniți, inclusiv refugiaților, să devină productivi din punct de vedere economic, stimulează încrederea în sine, demnitatea și interacțiunea socială, fiind benefică atât pentru indivizi, cât și pentru societatea care îi găzduiește. O societate cu segmente mari de subproducție nu va fi doar divizată din punct de vedere economic, ci și segregată din punct de vedere social și adesea geografic. Așadar, obținerea dreptului de integrare este esențial atât pentru o Europă de succes, cât și pentru un sistem eficient de protecție a refugiaților în Europa.

Scopul prezentului studiu este acela de a evidenția programele existente, lacunele acestora și de a elabora un set de recomandări care să susțină strategiile viitoare în ceea ce privește politicile și programele de integrare.

Studiul a fost elaborat ca parte a proiectului transnațional ***Îmbunătățirea cunoștințelor profesioniștilor pentru o integrare durabilă a refugiaților***, finanțat prin **Parteneriatele strategice ale Programului Erasmus, Acțiunea VET**. Proiectul este coordonat de către Asociația Pro Refugiu din România, în parteneriat cu Caritas International Belgia, Passage gmbH Germania, Scandinavian Human Rights Lawyers din Suedia și Trabe Inicativas para la Economia Social y Solidaria din Spania.

În elaborarea raportului de studiu s-au utilizat mai multe metode de colectare a datelor, cum ar fi cercetarea documentară (analiza legislației, strategii naționale, studii/publicații anterioare, etc.), interviuri cu părțile interesate (instituții și ONG-uri), interviuri cu refugiații. Cuprinde informații relevante privind diferite tipuri de programe (referitoare la formare educațională și profesională, angajare pe piața muncii, programe sociale, de sănătate și juridice) și un set de recomandări bazate pe profilul fiecărei țări.

CAPITOLUL 1

ROMÂNIA

Secțiunea 1 Date statistice

În România, începând cu anul 1991 și până la 31 decembrie 2014, un număr total de 25.135 cetățeni străini au solicitat azil, dintre care 5.242 persoane au obținut o formă de protecție (statut de refugiat sau protecție subsidiară). În perioada 2011-2012 s-a înregistrat un flux de solicitanți de azil proveniți din Africa de Nord, pe baza evenimentelor din regiunea respectivă. Începând cu anul 2013, s-a înregistrat o creștere a ratei de admisibilitate, majoritatea solicitanților de azil care au obținut o formă de protecție provenind din Siria. Majoritatea solicitanților de azil erau adulți.

Vârsta solicitanților de azil la momentul solicitării azilului (2013-2014)

Vârsta	2013	2014
0-13	310	232
14-17	89	152
18-34	722	829
35-64	362	320
≥ 65	16	14

Beneficiarii unei forme internaționale de protecție (2014)

Țara de origine	Refugiați	Protecție subsidiară	Total
Siria	180	292	472
Irak	70	12	82
Afganistan	33	28	61
Ucraina	0	15	15
Apatrid	2	8	10
Alte țări	54	19	73

Beneficiarii unei forme internaționale de protecție (2015)

Țara de origine	Femei	Bărbați	Total
Afganistan	6	12	18
Apatrid	1	7	8
Congo	1	2	3
Cuba	2	0	2
Egipt	0	1	1
Irak	8	18	26
Federația Rusă	3	1	4
Iran	0	1	1
Libia	1	2	3
Pakistan	0	6	6
Palestina	0	1	1

Siria	82	107	189
Somalia	1	0	1
Ucraina	3	2	5

Secțiunea 2 Programul de asistență juridică

În România există un cadru legislativ și instituțional prin care sunt implementate politicile de integrare pentru beneficiarii unei forme de protecție (statut de refugiat/protecție subsidiară). Coordonarea și monitorizarea aparține Ministerului Afacerilor Interne prin intermediul Inspectoratului General pentru Imigrație, care are atribuția de a furniza prin structurile sale regionale servicii specifice pentru integrarea în societatea românească a străinilor care beneficiază de o formă de protecție. De asemenea, organizațiile neguvernamentale joacă un rol activ pe parcursul perioadelor de implementare a programelor în mod constant, proiecte care au ca obiectiv integrarea în societatea românească a acestui grup țintă.

Recunoașterea statutului de refugiat sau acordarea protecției subsidiare conferă beneficiarului următoarele drepturi:

- Să rămână pe teritoriul României și să obțină permis de ședere și document de călătorie.
- Să își aleagă locul de reședință și să circule liber, în condițiile stabilite de lege pentru străini.
- Să fie angajat de persoane fizice sau juridice, să exercite activități nesalarizate, să exercite profesii libere și să efectueze acte juridice, să efectueze acte și fapte de comerț, inclusiv activități economice în mod independent, în aceleași condiții ca și cetățenii români.
- Să beneficieze de protecția proprietății intelectuale.
- Să beneficieze de asigurări sociale, de măsuri de asistență socială și asigurări sociale de sănătate.
- Să aibă acces la toate formele de învățământ.
- Să beneficieze de dreptul la protecția datelor personale.
- Să aibă acces liber la instanțele de judecată.
- Să aibă acces la dobândirea unei locuințe.
- Să solicite sprijin financiar lunar, pe o perioadă determinată de timp.
- Să participe la programe de integrare.

Odată cu accesul la aceste drepturi, în practică apar și probleme juridice care necesită sprijin specializat. Pe parcursul anilor, proiectele implementate de organizații neguvernamentale finanțate din diverse surse (inclusiv de către Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare), serviciile de asistență juridică s-au axat în principal pe solicitanții de azil (sprijin în faza administrativă și în instanță) și pe străinii cărora li s-au emis decizii de returnare în țările lor de origine. În practică, observăm faptul că beneficiarii unei forme de protecție nu primesc sprijin juridic constant și pe termen lung.

Un refugiat/beneficiar al protecției subsidiare este o persoană vulnerabilă inclusiv ca urmare a faptului că nu are cunoștințe juridice solide asupra drepturilor, asupra procedurilor legale care trebuie întreprinse și nu știe dacă aceste drepturi sunt respectate sau nu. Nu ne referim aici doar la persoanele care au obținut recent o formă de protecție, ci și la cele care se află pe teritoriul României de o perioadă mai lungă de timp.

Resursele financiare limitate ale celor mai mulți beneficiari ai unei forme de protecție nu le permit să angajeze avocați, deci printre opțiunile rămase se numără solicitarea sprijinului unei organizații neguvernamentale (dacă aceasta colaborează cu avocați specializați) sau de a beneficia de dreptul legal de asistență din partea avocaților din oficiu în cazul procedurilor judiciare.

Resursa umana de avocați specializați în acordarea de asistență juridică beneficiarilor unei forme de protecție este limitată comparativ cu numărul total al grupului țintă existent în România. În calitate de avocat, a oferi asistență unui refugiat nu înseamnă numai cunoașterea drepturilor refugiaților, ci implică o abordare diferită, inclusiv din punct de vedere comportamental, comparativ cu un client român. Refugiații nu vorbesc fluent limba română, astfel încât avocatul trebuie să poată furniza informații complete într-un limbaj simplist; de asemenea, refugiații provin dintr-un mediu cultural diferit, iar avocatul trebuie să acorde atenție acestui lucru, astfel încât relația profesională avocat-client să se

desfășoare în condiții optime, cu rezultate pozitive în rezolvarea problemelor juridice pentru care s-a solicitat asistența juridică.

Există mai multe cauze pentru care resursa umană de avocați specializați în asistența refugiaților este limitată. Constituie un avantaj specializarea avocatului în asistarea acestui grup țintă încă de la începutul carierei. În ceea ce privește avocații stagiați și cei cu calificări superioare, aceștia nu beneficiază de o formare continuă privind dreptul refugiaților. De obicei, cursurile de formare profesională (organizate de către barourile locale sau de către structurile teritoriale ale Institutului Național de Formare a Avocaților) se axează pe alte teme juridice și mai puțin pe problematica refugiaților.

Majoritatea proiectelor s-au axat pe asistența juridică adresată solicitanților de azil (și mai puțin beneficiarilor unui forme de protecție) și, în general, au fost implementate de un număr limitat de organizații neguvernamentale. Aceste proiecte s-au axat pe acordarea asistenței juridice pe o perioadă determinată de timp și pentru un număr limitat de refugiați. Pentru a dezvolta la nivel național resursa umană de avocați specializată în asistența refugiaților, este necesară dezvoltarea unor acțiuni și proiecte durabile pe termen lung care să implice, de asemenea, un parteneriat durabil între Inspectoratul General pentru Imigrație și organizațiile neguvernamentale pe de o parte, și între organele de reglementare a profesiei de avocați (barourile locale) și organismele de formare (Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților și centrele sale teritoriale) pe de altă parte.

Acte normative naționale

Legea nr. 46/1991 pentru aderarea României la Convenția din 1951 privind statutul refugiaților.

Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța de Guvern nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European.

Legea nr. 291/2008 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Organizația Internațională pentru Migrație privind evacuarea temporară în România a unor persoane aflate în nevoie urgentă de protecție internațională și relocarea ulterioară a acestora, semnat la București la 8 mai 2008.

Secțiunea 3 Accesul la piața muncii

Accesul pe piața forței de muncă este esențial pentru beneficiarii unei forme de protecție internațională (statut de refugiat / statut de protecție subsidiară) pentru a începe o nouă viață, pentru a se integra în societatea țării gazdă, pentru a fi protejați împotriva sărăciei, excluziunii și a dependenței financiare.

Conform legislației naționale, străinii care beneficiază de o formă de protecție internațională au acces la piața forței de muncă, la sistemul de asigurări de șomaj, măsuri de prevenire a șomajului și de stimulare a forței de muncă în aceleași condiții ca și cetățenii români.

În baza procedurii judiciare, străinii care au obținut statutul de refugiat sau altă formă de protecție, înregistrați în evidența Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă ca persoane în căutarea unui loc de muncă beneficiază de prevederile Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă este instituția care are ca obiective instituționalizarea dialogului social privind ocuparea forței de muncă și formarea profesională, implementarea strategiilor și a măsurilor de protecție socială pentru șomeri. Printre atribuțiile sale se numără:

- Organizarea, furnizarea, finanțarea serviciilor de formare pentru șomeri.
- Orientarea șomerilor și medierea dintre aceștia și angajatori în scopul asigurării unui echilibru între cererea și oferta de muncă.
- Organizarea serviciului de plată, înregistrarea ajutoarelor, a beneficiilor și a indemnizațiilor din bugetul de șomaj.
- Furnizarea de servicii de consiliere, informare, mediere a muncii (inclusiv centralizarea cererii și ofertei de locuri de muncă), servicii de instruire prin agențiile sale teritoriale.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă are în responsabilitatea sa Agenția de la București, 41 de agenții naționale, 8 centre de instruire a șomerilor, 8 centre regionale de instruire a adulților și un centru național destinat pregătirii profesionale a propriilor angajați.

În perioada 2014-2016, personalul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă nu a participat la cursuri, conferințe în țară sau în străinătate, având ca temă integrarea pe piața muncii a beneficiarilor de protecție internațională.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă a avut la dispoziție puține date privind numărul beneficiarilor unei forme de protecție internațională înregistrați ca persoane în căutarea unui loc de muncă și a numărului celor care deja ocupă un loc de muncă.

ANUL	Beneficiarii unei forme de protecție internațională, înregistrați ca persoane în căutarea unui loc de muncă	Beneficiarii unei forme de protecție internațională, înregistrați ca persoane care ocupă un loc de muncă
2014	34	3 bărbați
2015	19	4 (3 bărbați, 1 femeie)
2016	17	2 bărbați

Din analiza datelor se observă un număr redus de beneficiari care ocupă un loc de muncă, comparativ cu numărul total al grupului țintă aflat pe teritoriul României, conform datelor menționate în Capitolul Date statistice.

Pe baza informațiilor furnizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, în perioada 2012-2016, instituția nu a implementat proiecte, acțiuni având ca obiectiv principal integrarea pe piața muncii a refugiaților, a beneficiarilor unei alte forme de protecție internațională.

Legislația prevede aceleași drepturi și tratamente ca și în cazul cetățenilor români, însă în practică există multiple obstacole care, în final, conduc la un număr redus de beneficiari integrați pe piața muncii. Printre obstacolele putem enumera:

- Barierele lingvistice și culturale.
- Nivelul scăzut al cunoștințelor privind drepturile și obligațiile (atât din partea angajatorilor, a furnizorilor de servicii cât și din partea beneficiarilor de protecție internațională).
- Nivelul de neîncredere al angajatorilor români față de străini.
- Asistența specializată și consilierea oferită grupului țintă sunt limitate. În absența structurilor de asistență consolidată de stat care să asigure un sprijin efectiv, organizațiile neguvernamentale intervin oferind asistență și consiliere, în general prin proiectele implementate.
- Totuși, acest tip de abordare bazat pe proiecte poate fi insuficient, deoarece este o abordare ad-hoc și pe o durată limitată.
- Lipsa documentelor care certifică formarea profesională.

Recunoașterea oficială a competențelor și a calificărilor dobândite în străinătate este o condiție prealabilă în găsirea unui loc de muncă bun în țara gazdă. Echivalarea și recunoașterea calificărilor profesionale sunt aproape imposibile în lipsa documentelor oficiale din țara de origine. Ministerul Educației, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, a elaborat o metodologie specială pentru învățământul secundar în cazul beneficiarilor de protecție internațională care nu dispun de documente, pentru a facilita accesul acestora pe piața muncii sau la studii ulterioare.

Crearea unei afaceri este și mai dificilă pentru acești străini comparativ cu cetățenii români. De exemplu, beneficiarii unei forme de protecție internațională, adesea nu îndeplinesc condițiile pentru a solicita un credit bancar, nu dețin informațiile necesare privind procedura de obținere a unei subvenții, nu beneficiază de sprijin în elaborarea unui plan de afaceri, nu cunosc piața națională, fiscalitatea și cadrul de reglementare.

Asistența specializată pentru antreprenori (beneficiari ai protecției internaționale) este foarte rară în România.

Printre beneficiarii unei forme de protecție internațională, există un nivel ridicat de nemulțumire ca urmare a: posibilităților scăzute de a găsi un loc de muncă bine plătit în funcție de nivelul pregătirii profesionale; lipsa informațiilor complete privind drepturile, procedurile care trebuie urmate pentru identificarea locurilor de muncă, desfășurarea unei profesii independente, deschiderea unei afaceri. Ca metode de obținere a feedback-ului au fost utilizate grupurile țintă și interviurile individuale.

Secțiunea 4 Programe sociale

Străinii care au obținut o formă de protecție în România (având statut de refugiat, protecție subsidiară) pot accesa serviciile sociale și de sănătate "în aceleași condiții stabilite de lege pentru cetățenii români". Ca urmare a acestui fapt, există puține programe care se adresează exclusiv refugiaților, iar cele existente oferă asistență pe termen scurt, nu corespund în totalitate nevoilor reale ale acestei categorii de persoane. Majoritatea programelor - destinate refugiaților - implementate de ONG-uri au vizat activități de informare și consiliere, dialog social, orientare culturală, cursuri de limba română, adresându-se într-o mai mică măsură nevoilor directe ale acestei categorii, care privesc: intervenții medicale și tratament, psihoterapie, sprijin material, asistență în închirierea unei case, etc.

Cel mai important program aflat în curs de desfășurare pentru integrarea refugiaților este coordonat de Inspectoratul General pentru Imigrație (IGI). Scopul acestuia este de a ajuta străinii cu o formă de protecție în prima parte a șederii lor în România, iar după obținerea formei de protecție, în procesul de dobândire a aptitudinilor și a cunoștințelor necesare adaptării la societatea românească specifică. Programul de integrare cuprinde:

- asigurarea accesului liber la un curs de limbă română (nivel începători)
- participarea la sesiuni de orientare culturală și sesiuni de consiliere
- cazarea într-un centru în cadrul programului IGI
- și, imediat după obținerea unei forme de protecție, acordarea de asistență financiară în aceleași condiții și în suma disponibilă solicitanților de azil, pentru o perioadă de până la 2 luni, până la obținerea grantului nerambursabil prevăzut de lege.

Programul de integrare durează maximum un an și se realizează printr-un plan individual de integrare, elaborat pentru fiecare persoană adultă de către personalul specializat din centrele regionale IGI. Ofițerii de integrare care se ocupă de implementarea activităților prevăzute în plan beneficiază de sprijin din partea ONG-urilor care desfășoară proiecte finanțate de Fondul European pentru Refugiați și alte fonduri private. Cazurile speciale (minori neînsoțiți, persoane cu handicap, persoane care au împlinit vârsta de pensionare și care nu primesc pensie, femeile însărcinate, părinții singuri cu copii minori, victimele traficului și victimele torturii, violului sau a altor forme grave de violență psihologică sau sexuală) pot beneficia de extinderea integrării și de cazare gratuită în centrele IGI pe termen nelimitat, până la sfârșitul situației de vulnerabilitate.

În timpul participării la programul de integrare a guvernului, persoanele care au obținut o formă de protecție și care nu aparțin categoriei de cazuri vulnerabile pot beneficia în continuare de cazare în funcție de disponibilitatea locurilor într-unul dintre centrele regionale IGI.

Beneficiarii unei forme de protecție pot beneficia de o subvenție acordată de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, care poate fi obținută pe o perioadă de 6 luni cu posibilitatea de prelungire pentru încă trei luni; aceasta se acordă la cerere fiecărui membru al familiei, în urma unei investigații sociale.

În plus, beneficiarii unei forme de protecție pot solicita acordarea de indemnizații sociale de stat pentru persoanele cu venituri reduse. Din păcate, procesul este dificil deoarece refugiații nu pot obține documentele necesare pentru a fi incluși în sistem. Datorită situației din țările de origine (conflicte armate și / sau lipsa sistemului instituțional) din care provin majoritatea persoanelor cărora li s-a acordat o formă de protecție în România, acestora nu li se eliberează certificate de naștere și nu pot intra în posesia lor, fiind în imposibilitatea de a le recupera. Astfel, în multe cazuri, singurele documente care le atestă identitatea sunt emise de Inspectoratul General pentru Imigrări și Servicii Publice.

Accesul la locuințe

Conform legislației în vigoare, străinii care au dobândit o formă de protecție în România au dreptul la locuințe sociale, în aceleași condiții ca și cetățenii români. În practică însă, există o lipsă a locuințelor sociale disponibile, astfel încât singura opțiune rămâne cazarea într-un centru administrat de IGI, contra-cost pentru refugiații înscrși în programul de integrare și gratuit pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (minorii neînsoțiți, persoanele cu handicap, persoanele care au împlinit vârsta de pensionare și nu primesc pensie, femeile însărcinate, părinții singuri cu copii minori, victimele traficului și victimele torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală).

Beneficiarii unei forme de protecție pot solicita o subvenționare de 50% din chiria pe un an, dacă aceștia finalizează programul de integrare și nu au acces la locuințe sociale.

De-a lungul timpului au existat mai multe programe implementate de ONG-uri pentru o perioadă determinată care au ajutat beneficiarii protecției internaționale prin plata unui procent de până la 50% din casa închiriată în care au locuit. Programele însă s-au desfășurat pe o perioadă limitată de timp, iar numărul beneficiarilor asistați a fost relativ scăzut.

Bune practici

Cazarea

Odată ce părăsesc centrele de cazare și de primire sau după încheierea programului de integrare, beneficiarii protecției internaționale se află în riscul de a nu avea un adăpost. Acestora trebuie să li se furnizeze toate informațiile necesare și timp suficient pentru a găsi locuințe corespunzătoare. România oferă beneficiarilor de protecție internațională posibilitatea de a rămâne în centrele de cazare pe durata participării la programul de integrare (care durează un an), timp în care pot căuta o casă.

Secțiunea 5 Programe educaționale

Învățarea limbii române este una dintre principalele provocări cu care se confruntă cetățenii străini în procesul de integrare în societatea românească, deoarece necunoașterea limbii române este o barieră în calea acestora în ceea ce privește dobândirea accesului la anumite drepturi și oportunități.

În cadrul programului de integrare coordonat de IGI, cursurile de limba română se desfășoară de două ori pe săptămână la o școală locală, fiecare curs având o durată de aproximativ două ore. Cursurile se desfășoară pe o perioadă de un an și nu sunt organizate ținând seama de nivelul de cunoaștere a limbii române al participanților. Astfel, deși cursurile sunt oferite gratuit, acestea au o rată scăzută de participare. Motivele care stau la baza acestei situații sunt:

- Cursurile oferă un nivel de bază în studiul limbii române. Unii beneficiari ai protecției internaționale pot învăța rapid conceptele predate, având deja unele cunoștințe lingvistice. Cursurile nu țin cont de aceste diferențe, conceptele învățate fiind egale pentru toți participanții.
- Omogenitatea grupului (femeilor și bărbaților) în clasă descurajează participarea unor femei care provin dintr-o cultură tradițională.
- Profesorii nu sunt specializați în lucrul cu imigranții și nu sunt stimulați financiar pentru predarea de ore suplimentare.
- Cursurile gratuite de limba română sunt disponibile numai în cadrul programului de integrare a beneficiarilor protecției internaționale. Femeile cu copii mici pot întâmpina dificultăți în a participa la aceste cursuri, fără a mai avea posibilitatea de a beneficia de aceste cursuri după încheierea programului.
- Dezinteresul în a participa la cursuri și a învăța limba română, motivat de faptul că unii refugiați doresc să părăsească România, permanent sau temporar (pentru căutarea unui loc de muncă, reîntregirea familiei sau pentru a fi aproape de alți prieteni de aceeași cetățenie).
- Unii beneficiari ai protecției internaționale sunt semianalfabeți, ceea ce face dificilă învățarea limbii române. În cadrul programului de integrare nu există programe de alfabetizare. Cu toate acestea, beneficiarii protecției internaționale au acces la programul de învățare "A Doua Șansă" ca parte a programului "Accesul la educație pentru grupurile dezavantajate", destinat persoanelor care au depășit vârsta de școlarizare și care nu au încheiat niciun nivel de studiu.
Cursuri suplimentare de limba română sunt organizate periodic de ONG-uri, pe care beneficiarii le pot accesa încă din perioada anterioară obținerii unei forme de protecție.
Recunoașterea și echivalarea diplomelor de studii / calificare este un proces dificil și rareori beneficiarii protecției internaționale aleg această direcție. Obstacolele sunt:
- Mulți străini nu au în posesia lor diplomele de studii din țara de origine, dar și în puținele cazuri în care aceștia au diplomele, ele nu sunt supralegalizate sau conțin apostile conform cerințelor Centrului Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor, deci nu pot fi recunoscute de către statul român.
- Atât apostila (care, de regulă, este aplicată de către ambasada țării de origine) cât și supralegalizarea (care implică formalități atât în țara de origine, cât și în România) sunt proceduri costisitoare, care de cele mai multe ori depășesc posibilitățile financiare ale beneficiarilor.
- Supralegalizarea este o procedură îndelungată care implică contactul cu mai multe instituții și, prin urmare, plata multor impozite.
- Pentru acei beneficiari, cetățeni ai țărilor care nu au relații diplomatice cu România și care, prin urmare, nu au o reprezentare diplomatică pe teritoriul României, procedura este și mai complicată și implică costuri mai mari.
- Pentru beneficiarii din zonele de conflict care nu dețin toate documentele solicitate în timpul procedurii de acordare a unei forme de protecție (documente care nu mai pot fi procurate), formalitățile de supralegalizare sunt aproape imposibil de îndeplinit.
- În același timp, anumite instituții de învățământ din țările terțe nu au un echivalent în sistemul educațional românesc, astfel încât recunoașterea studiilor este imposibilă.

Bune practici

Educația

În România, copiii care beneficiază de protecție internațională pot participa, în calitate de observatori, la activitățile școlare și extracurriculare în cadrul programului de integrare. Activitățile sunt organizate și implementate de către școala la care copiii sunt înscriși. La sfârșitul lecției introductive, o echipă de evaluare formată din directorul școlii și din mai mulți profesori, determină nivelul de cunoaștere lingvistică și generală al copilului. Aceștia vor decide asupra clasei în care elevul va fi plasat în anul școlar următor. Motivația

autorităților de imigrare și a factorilor de decizie din școlile locale care au decis să implice copiii beneficiari ai protecției internaționale în aceste activități rămâne la un nivel relativ redus. Majoritatea școlilor nu beneficiază de personal adecvat și nu sunt pregătite să ofere acestor copii sprijinul de care au nevoie în funcție de nevoile lor educaționale speciale.

Secțiunea 6 Asistență medicală

Pentru a beneficia de asistență medicală, străinii care au obținut o formă de protecție trebuie să plătească o contribuție de asigurări de sănătate, ca orice cetățean român. În ceea ce privește îngrijirea medicală de urgență, aceasta este gratuită, la fel ca și pentru cetățenii români.

Consilierea și psihoterapia sunt rambursate în mică măsură de asigurările de sănătate și este dificil de obținut inclusiv de către cetățenii români.

Deși nu există statistici oficiale privind numărul de refugiați care dețin o asigurare medicală de stat, datele neoficiale arată un număr redus de persoane care beneficiază de această facilitate.

Motivul care stă la baza acestei situații include:

- Procesul de întocmire a unui dosar și de solicitare a unei asigurări de sănătate este dificil din cauza interpretării greșite a legii de către personalul asigurătorilor de sănătate în ceea ce privește documentele necesare pentru a demonstra codul numeric personal; în documentele refugiaților, aceste date sunt prezente într-o formă diferită de cea a cetățenilor români, ceea ce creează confuzie.
- Persoanele care nu lucrează legal, care nu au un contract de muncă, în mod automat nu beneficiază de asigurare de sănătate.
- Reticența grupului țintă fără contract de muncă legal de a plăti contribuția de asigurări de sănătate.

Din aceste motive, apar deseori situații dificile atunci când apar nevoi medicale, iar refugiații trebuie să plătească sume de bani care depășesc mijloacele lor reale. În ultimii ani, au existat programe coordonate de ONG-uri prin intermediul cărora beneficiarii unei forme de protecție aveau acces liber la unele servicii de asistență medicală, tratament, consiliere psihologică și psihoterapie. Limitările acestor programe sunt: acestea au o durată limitată de timp, nu există o continuitate, suma de bani alocată unui beneficiar este redusă și nu acoperă toate specialitățile medicale, timpul de așteptare pentru beneficiar este foarte mare, etc.

Bune practici

Sănătate

În București există un centru medical pentru recuperarea victimelor torturii (administrat de o fundație națională - Fundația ICAR) care oferă servicii medicale și psihologice, inclusiv pentru beneficiarii protecției internaționale. Astfel, refugiații și titularii protecției subsidiare pot alege să se înscrie la medicii de familie care lucrează cu ONG-urile specializate în lucrul cu refugiații și sunt pregătite să ofere sprijin și atenție nevoilor specifice ale acestei categorii de persoane.

Secțiunea 7 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților

În ultimii cinci ani ONG-urile au organizat un număr semnificativ de formări continue - neformale, neacreditate - destinate experților care lucrează în domeniul azilului și migrației. Beneficiarii acestor cursuri au fost, în cea mai mare parte, lucrători ai ONG-urilor care au organizat cursurile (psihologi, asistenți sociali, medici, consilieri juridici) și au vizat creșterea nivelului de cunoștințe, aptitudini și dezvoltarea unui model de intervenție multidisciplinară în asistarea migranților. Specificul acestor întâlniri dintre experți a constat în: formare, supervizare profesională, schimb de expertiză între partenerii și specialiștii români și cei din țările europene etc.

Până în prezent, nu putem spune că există - în domeniul medical, al sănătății mintale și al asistenței sociale - clase naționale standardizate, acreditate, organizate de instituțiile statului și care să abordeze exclusiv tema asistenței refugiaților. (Totuși, există module care abordează aceste aspecte în cadrul curriculum-ului Facultății de Asistență Socială din București și care sunt disponibile studenților înscriși).

Secțiunea 8 Recomandări

Asistența juridică acordată beneficiarilor de protecție internațională:

- Creșterea numărului de avocați specializați în furnizarea serviciilor de consiliere și asistență pentru grupul țintă.
- Organizarea anuală de cursuri de formare pentru avocați, de către barourile locale, de către Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților.
- Consolidarea parteneriatului dintre organizațiile neguvernamentale care au ca grup țintă beneficiarii protecției internaționale și organismele care reglementează profesia de avocat, la nivel local și național.

Accesul pe piața muncii a beneficiarilor de protecție internațională:

- Simplificarea accesului la locuri de muncă.
- Asigurarea consilierii și a măsurilor specifice pentru facilitarea accesului pe piața muncii. Includerea beneficiarilor de protecție internațională, ca grup defavorizat, în căutarea locurilor de muncă, în strategia și în planul național privind ocuparea forței de muncă.
- Facilitarea desfășurării de activități independente, antreprenoriat.
- Furnizorii de formare profesională și de formare continuă în legătură cu ocuparea forței de muncă, să conștientizeze situația specifică a beneficiarilor de protecție internațională ca grup vulnerabil și să adapteze tipul de servicii în funcție de nevoile lor.

Educația

- Introducerea programelor formale, orientate și sistematice de orientare și / sau inițiere școlară pentru copii și părinții lor, beneficiari ai protecției internaționale.
- Creșterea numărului de ore de învățare a limbilor străine și îmbunătățirea calității acestora, inclusiv explorarea oportunității de a continua învățarea limbilor străine după finalizarea cursului inițial.
- Desfășurarea cursurilor de limbă română în urma unui curriculum omogen de formare pe teritoriul țării, gruparea elevilor în funcție de vârstă și sex și crearea modulelor în funcție de nivelul de cunoaștere a limbii române.
- Conștientizarea, orientarea și asigurarea unui training specializat destinat școlilor și cadrelor didactice cu privire la nevoile specifice ale beneficiarilor de protecție internațională.

Asistență financiară și cazare

- Informarea beneficiarilor de protecție internațională într-un mod clar cu privire la asistența disponibilă pentru cazare, fie pe termen scurt, fie pe termen lung, în numerar sau în natură.
- Beneficiarii protecției internaționale ar trebui să beneficieze de o asistență generală, inclusiv ajutor financiar pentru a le permite mutarea în locuințe independente.
- Pentru a veni în sprijinul persoanelor aflate în programul de integrare, este nevoie să se mărească perioada de acordare a subvențiilor nerambursabile până la cel puțin 12 luni

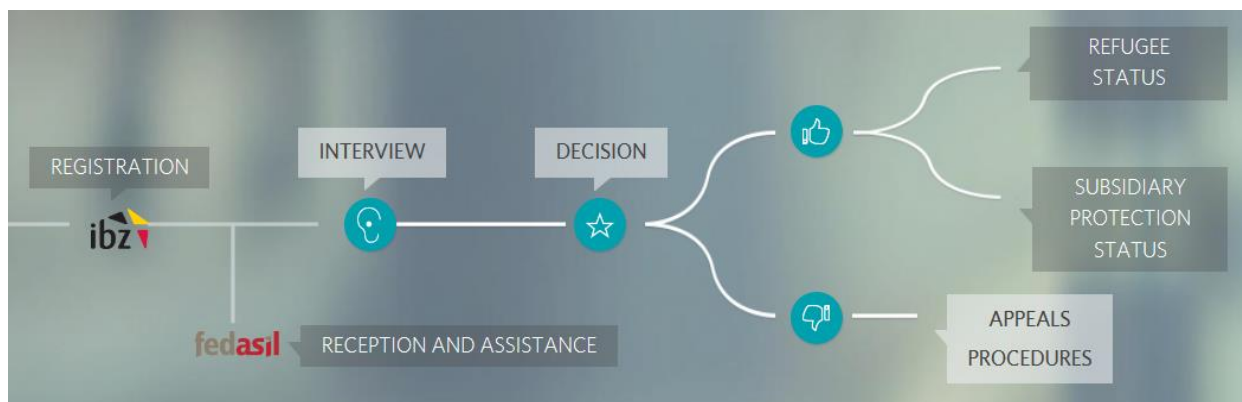
Sănătatea fizică și psihică

- Crearea de programe de formare destinate experților din domeniul sănătății mintale, astfel încât să existe suficiente resurse umane pentru a satisface nevoile beneficiarilor de protecție internațională.
- Crearea unei unități medicale specializate care să acorde asistență refugiaților - ținând seama de diferențele culturale - într-un spital public.
- Informarea personalului de asigurări de sănătate și a instituțiilor care fac parte din sistemul medical cu privire la documentele de identificare a refugiaților, pentru a evita interpretarea greșită a legii.

Secțiunea 1 Date statistice

1.1. Procedura de azil

Cifre referitoare la azil

În 2015 multe țări din UE au fost marcate de creșterea numărului cererilor de azil. Belgia nu a făcut excepție. Oficiul pentru Imigrație (IO) a înregistrat 44.760 de solicitanți de azil într-un total de 35.476 de dosare de azil. Numărul aproape s-a dublat în comparație cu anul precedent (22.848 cereri).

Cereri de azil	Nr. dosare	% de cereri
Nr. cereri de azil	35.476	
Depunerea pentru prima dată a unei cereri de azil	31.285	88,2%
Cereri de azil multiple	4.191	11,8%
Copii străini neînsoțiți	3.099	8,7%
Decizii CGRS	Nr. de decizii (per dosar)	% de decizii
Cereri de azil multiple		
Cereri de azil luate în considerare	1.470	
Cereri de azil neluate în considerare	2.098	
Decizii finale	13.369	
Recunoașterea statutului de refugiat	6.757	50,5%
Protecție subsidiară (PS)	1.365	10,2%
Refuzul acordării statutului de refugiat sau de PS din diverse motive*	4.940	37%
Excluderea statutului de refugiat și PS	67	0,5%
Renunțare, art. 55 (regularizare), retragerea statutului, abolirea statutului	240	1,8%

*Refuzuri de ordin tehnic, luarea în considerare a cererii (UE, țările sigure, refugiați în alte state membre UE)

Sursa: IO și Oficiul Comisariatului General pentru Refugiați și Apatrizi (CGRS)

1.2. Profilul solicitanților de azil

1.2.1 Țările de origine

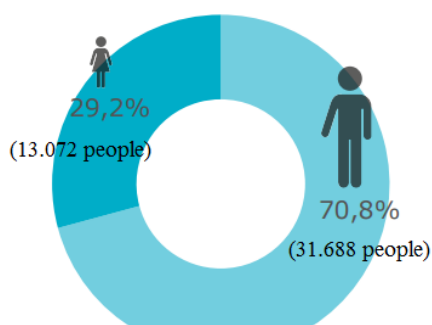
În 2015 au fost identificate 134 de naționalități diferite în cele 35.476 de cereri de azil. Având în vedere lista lungă de țări, nu le putem menționa pe toate. Mai jos veți găsi cele 10 țări cele mai reprezentative. Irak, Siria și Afganistan sunt la distanță considerabilă de celelalte naționalități, reprezentând 60% din toate cererile înregistrate.

Top 10 țări de origine

Țara de origine	Nr. persoane
1. Irak	7.722
2. Siria	7.554
3. Afganistan	7.099
4. Somalia	1.932
5. Nedeterminat	846
6. Rusia	777
7. Guineea	752
8. RD Congo	650
9. Albania	538
10. Iran	537
Alte state	7.069
Total 2015	35.476

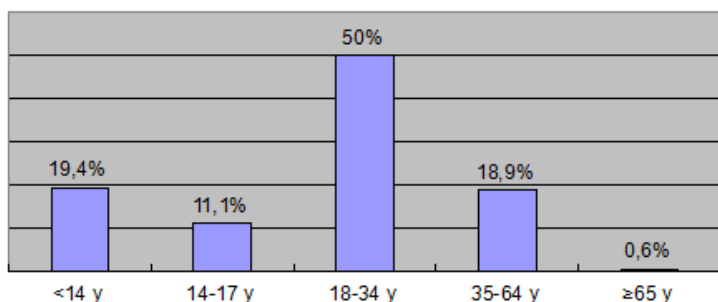
Sursa: IO și CGRS

1.2.2 Gend și vârstă

Majoritatea solicitanților de azil din Belgia sunt tineri cu vârsta cuprinsă între 18 și 34 de ani. Profilul de vârstă și gen este diferit pentru fiecare țară și reflectă compoziția familială comună. Afganii, sirienii și irakienii sunt în mare parte persoane singure, în timp ce distribuția pe sexe este aproape echilibrată cu privire la țări precum Rusia, Guineea și RD Congo.

Ages

Al doilea cel mai mare grup de vârstă este reprezentat de copiii cu vârsta sub 14 ani. Adăugând la acesta copii cu vârsta cuprinsă între 14-17 ani, procentul solicitanților de azil minori ajunge la 30,5%.

1.2.3 Minorii neînsoțiți

Creșterea numărului de solicitanți de azil în 2015 este vizibilă și în rândul minorilor neînsoțiți. Au fost

înregistrate 3.099 de cereri, de aproape șapte ori mai mari decât anul precedent în care s-au înregistrat 470 de cereri. Raportul fete-băieți indică 92,5% băieți și 7,5% fete. Distribuția lor în funcție de naționalitate reflectă cele trei țări de top menționate anterior, 85,9% dintre minorii neînsoțiți provenind din Afganistan, Siria și Irak.

Top 5 țări de origine a minorilor străini neînsoțiți

Țara de origine	Nr. persoane
1. Afganistan	2.013
2. Siria	467
3. Irak	185
4. Somalia	108
5. Guineea	60
Alte state	266
Total 2015	3.099

1.2.4 Alte grupuri vulnerabile

Din nefericire, statisticile oficiale ale IO și CGRS identifică doar "minorii neînsoțiți" ca grupuri vulnerabile. Nu există detalii privind solicitanții de azil cu alte vulnerabilități specifice, cum ar fi cei cu dizabilități, analfabeți, etc.

1.3. Deciziile CGRS privind azilul

În 2015, nivelul de protecție¹ acordat în dosarele de azil a fost de 52,7%. O creștere remarcabilă față de 2014 (37,7%). Acest lucru se datorează în principal creșterii cererilor de azil din țările cu o mare nevoie de protecție, cum ar fi Siria și Eritreea, având în vedere situația lor socio-politică². Din cele 16.937 decizii finale ale CGRS, 39,9% au obținut statutul de refugiat și 8,1% statutul de protecție subsidiară.

Decizii privind statutul de refugiat și protecție subsidiară	Număr de dosare	Număr de persoane
Recunoașterea statutului de refugiat	6.757	9.150
Acordarea protecției subsidiare	1.365	1.648
Total	8.122	10.798

Top 10 state - decizii de recunoaștere a statutului de refugiat

Țara de origine	Nr. de recunoașteri
1. Siria	2.443
2. Eritreea	593
3. Nedeterminat	572
4. Irak	527
5. Afganistan	414
6. Guineea	328
7. Somalia	193
8. Iran	190
9. Rusia	166
10. RD Congo	148
Alte state	1.183
Total 2015	6.757

Decizii de acordare a protecției subsidiare

Țara de origine	Nr. de recunoașteri
1. Afganistan	378
2. Irak	286
3. Siria	283
4. Somalia	265
5. Ucraina	35
Alte state	118
Total 2015	1.365

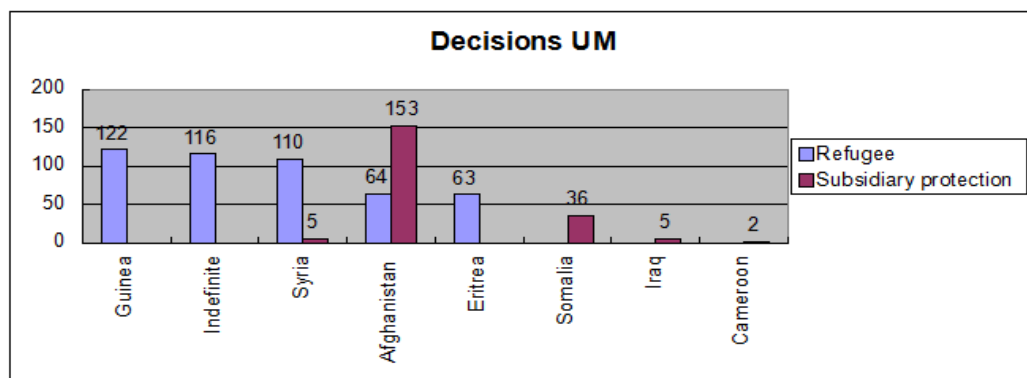
Sursa: IO și CGRS

Primele 3 țări cu cele mai multe cereri de azil sunt cele cu cea mai mare rată de recunoaștere: 2.726 sirieni, 813 irakieni și 792 afgani.

¹ Raportul dintre numărul de persoane cărora li s-a acordat statutul de protecție (refugiat sau protective subsidiară) în raport cu numărul total de decizii finale

² CGRS, Raport anual 2015, p. 26

În ceea ce privește minorii neînsoțiți, 752 au fost recunoscuți ca refugiați și 208 au primit protecție subsidiară.

Secțiunea 2 Programe sociale

În Belgia problemele de integrare reprezintă probleme regionale. Prin urmare, nu există o uniformitate completă în funcționarea serviciilor în diferitele regiuni decât dacă implică elemente care sunt stabilite prin lege.

1.1. Consiliere privind cazarea

După înregistrarea cererii de azil, solicitanții pot solicita un loc într-un centru de primire administrat de Fedasil³. Din momentul aprobării cererii, solicitanții de azil au la dispoziție o perioadă de două luni în care să-și găsească o locuință și să părăsească centrul. Deși beneficiază de sprijin din partea asistenților sociali din centru sau din partea altor servicii sociale locale, refugiații au ca responsabilitatea căutarea unei locuințe. Datorită situației lor financiare precare, alături de alte realități (sunt străini, șomeri, au familii numeroase, etc.) adesea întâmpină dificultăți în găsirea locuințelor în perioada dată. De obicei aceasta este o perioadă extrem de dificilă. Dată fiind această situație, Caritas a demarat proiectul "Housing café" pentru a veni în sprijinul refugiaților sau beneficiarilor de protecție subsidiară aflați în căutarea unei locuințe. Căutarea se face în colaborare cu voluntarii. În momentul în care găsesc un spațiu de cazare, aceștia au dreptul la o garanție de închiriere și o taxă de instalare acordată de centrul public de asistență socială CPAS/OCMW/ÖSHZ⁴ din locul lor de reședință.

2.1. Bunăstarea

2.1.1. Securitatea socială

Belgia deține un sistem foarte extins de securitate socială accesibil tuturor locuitorilor săi. Statutul de rezidență al străinilor determină beneficiile la care au dreptul. Persoanele cărora li s-a recunoscut statutul ca refugiat sau care beneficiază de protecție subsidiară au, în anumite condiții, acces la toate indemnizațiile și serviciile sociale.

Contribuțiile sociale plătite de către lucrători și angajatori fac posibil ca Belgia să aibă o astfel de protecție socială extinsă. Fondul general de securitate socială este împărțit și administrat de birourile responsabile pentru următoarele beneficii:

- indemnizații în caz de boală
- indemnizații în caz de incapacitate de muncă din cauza unei boli sau a unei invalidități
- indemnizații în caz de accident la locul de muncă

³ Agenția federală pentru primirea solicitanților de azil.

⁴ CPAS (Centre public d'action sociale) în regiunea unde se vorbește limba franceză, OCMW ('Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn) în regiunea unde se vorbește limba olandeză și ÖSHZ (Öffentliches Sozialhilfzentrum) în regiunea unde se vorbește limba germană.

- indemnizații în caz de boală industrială
- ajutor de șomaj
- alocații familiale
- pensii

Toți belgienii, refugiații sau beneficiarii protecției subsidiare au dreptul la beneficiile mai sus menționate din momentul în care contribuie ca angajați la sistemul de securitate socială. Singurele excepții sunt alocațiile familiale. Aceștia își pot afirma dreptul la alocația familială garantată pentru copii din momentul în care primesc statutul de rezident, chiar dacă nu sunt încă angajați.

2.1.2. Asistența financiară

Toți refugiații sau beneficiarii protecției subsidiare au dreptul la asistență financiară din momentul în care încetează să beneficieze de ajutorul material acordat în cursul procedurii de azil. Pentru a-și susține acest drept, aceștia trebuie să solicite asistență financiară la centrul de asistență socială publică, CPAS/OCMW/ÖSHZ, la locul de reședință. Deoarece CPAS/OCMW/ÖSHZ acordă asistență începând cu data cererii de asistență, aceasta trebuie făcută imediat după semnarea contractului de închiriere.

Asistentul social responsabil pentru dosarul refugiatului, va efectua o analiză socială pentru a evalua situația financiară a familiei și a solicitantului. După aprobare, refugiatul primește un sprijin financiar lunar, atât timp cât nu are o altă sursă de venit. Suma acordată este stabilită de lege și are aceeași valoare pentru toți cetățenii, fie că sunt sau nu belgieni. Ea variază numai în funcție de componența familiei.

Compoziția familiei	Coabitant	Persoană singură	Responsabilități familiale
Suma disponibilă începând cu 01/06/2016	578,27 €	867,40 €	1.156,53 €

Sursa: FPS Social Integration, suma este indexată regulat de către guvern.

2.1.3. Servicii sociale

Există multiple servicii sociale în Belgia, fiecare având viziunea și obiectivele specifice. În principiu, toate persoanele, inclusiv refugiații, au dreptul la aceste servicii dacă cererea lor corespunde ofertei și condițiilor. CPAS/OCMW/ÖSHZ este cel mai mare centru public de asistență socială din țară care oferă o gamă largă de servicii - cum ar fi sprijin financiar/material, îngrijire pentru bătrâni, etc. - pentru a asigura o viață demnă persoanelor vulnerabile. Ca și în cazul solicitărilor financiare, asistentul social efectuează o analiză socială pentru a identifica situația adecvată. De exemplu, asistența financiară, îngrijirea copiilor, ajutorul alimentar etc.

2.2. Orientare civică

Cursurile de orientare civică sunt organizate pentru solicitanții de azil, refugiații recunoscuți și beneficiarii de protecție subsidiară în limbile lor, în funcție de interpreții disponibili, pentru a explica funcționarea diverselor servicii din Belgia, cum ar fi asigurările de sănătate, alocațiile pentru copii, sistemul școlar, etc. Cursul nu a fost conceput și implementat în mod similar pe întreg teritoriul Belgiei. La început a fost obligatoriu numai în Flandra (din 2004). În 2016 Regiunea Valonă și guvernul de la Bruxelles au adoptat decretul care vizează introducerea unui program obligatoriu de integrare. Această obligație se aplică numai străinilor din afara UE înregistrați pentru prima dată în Registrul național și au un permis de ședere de peste trei luni. Ei trebuie să aibă cel puțin 18 ani și nu mai mult de 65 de ani.

Cetățenia

După o ședere legală continuă de cinci ani (nu este inclusă procedura azilului), refugiații sau beneficiarii protecției subsidiare pot solicita cetățenia belgiană. Pentru a fi eligibili trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

1. Să aibă cel puțin 18 ani
2. Să dețină un permis de ședere valabil și nelimitat în momentul solicitării
3. Să locuiască legal în Belgia de cel puțin cinci ani
4. Să dovedească integrarea socială
5. Să dovedească contribuția economică

În funcție de situația personală a solicitantului, se solicită anumite documente în vederea completării cererii.

În ceea ce privește copiii solicitantului, minorii vor obține în mod automat cetățenia belgiană la momentul dobândirii de către părinte a cetățeniei belgiene. Adulții trebuie să depună o cerere în nume propriu.

Secțiunea 3 Programe de sănătate

3.1. Serviciile generale de asistență medicală

Serviciile de asistență medicală din Belgia sunt cunoscute a fi ușor accesibile, nu numai pentru cetățenii belgieni, dar și pentru toți rezidenții. Sistemul de plată poate varia în funcție de permisul de ședere al pacientului. În cazul migranților fără acte, statul va suporta doar costul asistenței medicale de urgență.

Refugiații sau beneficiarii protecției subsidiare au acces la același sistem ca și belgieni. Aceștia trebuie să se alăture unui fond de asigurări de sănătate din care se vor suporta (întotdeauna) costurile medicale. Contribuția lunară depinde de compoziția familiei și de situația financiară a acesteia. Dacă familia nu dispune de fondurile necesare pentru plata contribuțiilor, CPAS/OCMW/ÖSHZ poate interveni pe o perioadă limitată pentru a le oferi asigurare.

Dacă problemele de sănătate se datorează unei boli sau unui accident, persoanele asigurate sunt eligibile pentru o serie de măsuri de sprijin. Orice persoană are dreptul la rambursarea (parțială) a consultațiilor medicale, a tratamentelor, medicamentelor și a costurilor de spitalizare din asigurările de sănătate. Pentru unele tratamente, persoanele cu venituri modeste primesc o rambursare integrală. Deseori acesta este cazul celor care primesc asistență financiară din partea CPAS/OCMW/ÖSHZ.

3.2. Consiliere psihologică

Belgia are mai multe servicii specializate în consilierea psihologică a refugiaților. Experții care lucrează aici iau în considerare vulnerabilitățile specifice și contextul cultural al acestui grup. Dacă este necesar, mediatorii culturali și interpreții sunt implicați pentru a îmbunătăți calitatea consilierii. Puteți găsi aceste servicii aproape în toate marile orașe belgiene: Bruxelles, Antwerp, Gent, Liège etc.

În timpul procedurii de azil, toate cheltuielile medicale, inclusiv consilierea psihologică sunt în sarcina Fedasil. Odată ce refugiații părăsesc centrul de azil, aceștia beneficiază de asigurări sociale și de asigurări de sănătate..

Secțiunea 4 Programe educaționale și de formare profesională

4.1. Curs de limbă pentru minori

Belgia asigură o educație specială pentru copiii străini care nu vorbesc limba olandeză, franceză sau germană. Aceste cursuri sunt accesibile copiilor care locuiesc în Belgia de mai puțin de un an sau de un an. Scopul lor este acela de a ajuta elevii să obțină în cel mai scurt timp posibil un nivel suficient de limbă care să le permită să urmeze cursurile învățământului general.

Se face distincție între cursurile de limbi străine din învățământul primar și cel secundar. Programul din școala primară durează între 1 și 2 ani, cu posibilitatea extinderii cu încă un an. Școala care organizează aceste cursuri este liberă să includă acești copii într-o clasă existentă sau să creeze o clasă separată pentru nou-veniți. În cazul învățământului secundar, cursurile de limbă sunt organizate pe o perioadă de un an. După aceasta ei sunt orientați spre învățământul general.

4.2. Curs de limbă pentru adulți

Solicitanții de azil au posibilitatea de a se înscrie și de a începe cursurile de limbă în funcție de nivelul școlar și de locurile disponibile în școala locală. Aceasta devine o obligație din momentul în care aceștia primesc recunoașterea statutului de refugiat sau li s-a acordat o protecție subsidiară. Cei care beneficiază de asistență financiară din partea CPAS/OCMW/ÖSHZ sunt obligați să participe în mod regulat la cursurile de limbi străine. Dacă nu există un motiv valid, nerespectarea acestei condiții este considerată a fi o reticență în a-și îmbunătăți șansele pe piața muncii. Din acest motiv, acordarea asistenței financiare poate fi întreruptă.

Refugiații care trăiesc în Flandra trebuie să învețe limba olandeză. Cei din Valonia trebuie să învețe limba franceză. Rezidenții din Bruxelles au posibilitatea de a alege între cele două limbi.

4.3. Formarea profesională și echivalarea diplomelor

Pentru a-și maximiza șansele pe piața muncii, pe lângă cursurile de limbă, refugiații au acces la diferite tipuri de cursuri. Tinerii sub 25 de ani care nu au obținut un nivel mai ridicat de educație au posibilitatea de a-și continua studiile ca parte a unui proiect individualizat de integrare socială, conceput în consultare cu CPAS/OCMW/ÖSHZ. Cei cu vârstă de peste 25 de ani nu beneficiază de acces facil la studii, mai ales când aceștia depind de asistența financiară. Accentul este pus pe căutarea unui loc de muncă sau pe cursuri de formare profesională de scurtă durată organizate de diferite servicii.

Refugiații care dețin o diplomă din țara lor de origine pot solicita recunoașterea lor la Ministerul Educației și Formării. Recunoașterea se bazează pe durata studiilor, numărul de ore, conținutul cursurilor, etc. Pe lângă diploma originală, solicitantul trebuie să prezinte și alte documente, cum ar fi programa detaliată, conținutul cursurilor, rezultatele obținute, etc. Mulți solicitanți renunță la acest nivel al procedurii deoarece au dificultăți în obținerea documentelor solicitate, deseori distruse sau pierdute în timpul deplasării. După analizarea conținutului dosarului, cererea poate fi respinsă, acordată parțial sau integral. Deși nu există nicio certitudine în obținerea unei echivalări a diplomei, merită totuși încercat.

Secțiunea 5 Angajarea

Nu există un serviciu public specific care să asiste refugiații și beneficiarii protecției subsidiare în căutarea unui loc de muncă. În schimb, aceștia au acces la toate serviciile generale legate de ocuparea forței de muncă din Belgia. Cu toate acestea, există unele ONG-uri și organizații non-profit care oferă sprijin străinilor aflați în diferite situații: sănătate, copii, muncă, etc.

Atât refugiații cât și beneficiarii protecției subsidiare sunt autorizați să lucreze în Belgia, principala diferență dintre aceștia fiind necesitatea unui permis de muncă. Aceștia din urmă au nevoie de permis de muncă pentru a se angaja, în condițiile în care ei dețin doar un permis de ședere limitat.

5.1. Serviciile

Primul pas pe piața muncii este înregistrarea ca solicitant de loc de muncă la VDAB, Forem sau ADG⁵. Acestea sunt servicii publice regionale care corespund cererii și ofertei de pe piața muncii. Aceștia au sarcina de a media și de a ghida solicitanții de locuri de muncă să lucreze. Se organizează diferite cursuri de formare care au ca scop sporirea abilităților și competențelor. De exemplu: cum se scrie o scrisoare de aplicare profesională; cum să vă prezentați la un interviu de angajare; cum să căutați oferte de muncă, etc. De asemenea, se organizează o serie de cursuri de formare profesională în colaborare cu școli sau companii specializate, în special de scurtă durată și axate pe obținerea experienței de muncă. Uneori acestea includ stagii de practică sau cursuri corporative.

Pe lângă serviciile menționate mai sus, există numeroase agenții private de ocupare a forței de muncă, la care oricine se poate înregistra ca solicitant de locuri de muncă, inclusiv refugiații și beneficiarii protecției subsidiare. Acestea pun accent pe piața locală, lucrând în numele diferitelor companii și caută candidații care se potrivesc cel mai bine cu descrierea postului dorit.

5.1. Articolul 60

Mulți refugiați și beneficiari ai protecției subsidiare accesează piața forței de muncă în baza Articolului 60 § 7 din Legea organică din 8 iulie 1976 privind centrele publice de asistență socială. Conform prevederilor acestui articol, ocuparea forței de muncă este o formă de asistență socială în care CPAS/OCMW/ÖSHZ pune la dispoziție locuri de muncă beneficiarilor de asistență financiară care întâmpină dificultăți în găsirea unui loc de muncă. Vârsta candidatului determină durata maximă a contractului, care variază între 1 și 1,5 ani. Indiferent dacă persoana beneficiază de serviciile interne ale CPAS/OCMW/ÖSHZ sau a fost prezentată altei organizații partenere, acestea rămân angajatorul legal. Pe tot parcursul angajării CPAS/OCMW/ÖSHZ este scutită de contribuțiile angajatorului și primește finanțare de la guvernul federal.

Secțiunea 6 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților

Nu există o formare obligatorie pentru experții care lucrează direct cu refugiații. În funcție de domeniul lor, ei pot să urmeze cursuri de formare suplimentară în legătură cu activitatea pe care o desfășoară. Cele mai întâlnite formări sunt cele legate de statutul și procedurile de obținere a rezidenței, drepturile străinilor, reîntregirea familiei, consilierea persoanelor provenind din culturi sensibile, familie și religie, refugiații și traumele, integrarea, etc.

Secțiunea 7 Recomandări

Cazarea

1. Elaborarea unei metodologii prin care să se evite discriminarea recurentă pe baza solvabilității financiare. Printre opțiunile posibile se numără un fond centralizat de garantare sau de închiriere, luând în considerare o definiție clară a eventualilor beneficiari și o procedură clară.

Bunăstarea

---

⁵ VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding), ADG (Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft) în regiunea vorbitoare de limba olandeză și Forem din regiunea vorbitoare de limba franceză.

2. Deși în Belgia sunt disponibile serviciile de asistență psihologică și consiliere specifică, există totuși multe lacune. Datorită cererii tot mai mari, durata mare de așteptare a devenit o regulă. Este nevoie de consiliere regulată și continuă, cu acces mai ușor la servicii specializate și diversificate.

Educația

3. Procesul de recunoaștere a diplomelor refugiaților nu a fost încă armonizat la nivel național. Costurile și condițiile diferă de la o regiune la alta. În timp ce statul belgian recunoaște urgența și meritul de a face acest lucru, recomandăm o simplificare a acestui proces.

Angajarea

4. Cooperarea îndeaproape a agențiilor de ocupare a forței de muncă cu actorii societății civile în identificarea competențelor într-un stadiu incipient.
5. Încurajarea formării la locul de muncă în scopul transferării cunoștințelor privind normele, practicile, obiceiurile și practicile culturale și profesionale, precum și pentru facilitarea participării imigranților la oportunitățile de voluntariat și la voluntariatul schimburilor culturale.

BIBLIOGRAFIE

CGRS, Statistici privind azilul 2015

CGRS, Raport anual 2015

<http://www.cgrs.be/en>

http://www.belgium.be/en/family/social_security_in_belgium

<https://www.mi-is.be/nl/equivalent-leefloon>

<http://fedasil.be/en>

<http://www.allrights.be/nl/hoe-wordt-je-belg>

<http://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/onderwijsaanbod/onthaalonderwijs-voor-anderstalige-kinderen-okan>

<https://www.socialsecurity.be/citizen/nl/>

<http://www.wallonie.be/fr/actualites/parcours-dintegration-obligatoire-le-projet-part-au-parlement-wallon>

CAPITOLUL 3

GERMANIA

Secțiunea 1 Date statistice

Acest studiu se concentrează asupra chestiunilor legate de educație, pregătire profesională și ocuparea forței de muncă pentru refugiații și solicitanții de azil din Germania, deoarece s-a demonstrat că aceste aspecte sunt esențiale pentru participarea individuală și în general integrarea migranților în special în țările și societățile gazdă. Cu toate acestea, integrarea refugiaților și solicitanților de azil pe piața europeană a educației și a ocupării forței de muncă rămâne o mare provocare pentru multe țări din Europa, în ciuda obiectivului stabilit de către statele membre ale UE de a aplica idealurile umaniste, precum drepturile omului și principiile democratice în cazul refugiaților și solicitanților de azil care continuă să fie discriminați în țările lor de destinație (Seukwa, 2013, p. 7). Studiul a arătat că, având în vedere situația precară de viață, educația și cariera profesională a refugiaților și a solicitanților de azil din Germania se dezvoltă în condiții destul de nefavorabile (Gag/Voges, 2014, Schroeder / Seukwa, 2007). Situația lor financiară, statutul de rezidenți și alte aspecte legale, stabilitatea relațiilor sociale, competențele civile, condițiile de locuit și starea de sănătate, precum și formele activităților lor recreative sunt dimensiuni cu impact major asupra succesului programelor de sprijin educațional. Acest lucru arată în mod clar complexitatea sarcinii de rezolvat pentru o integrare cu succes a acestui grup țintă. De mai bine de zece ani Passage GmbH a dezvoltat și implementat metode și strategii pentru a aborda în mod eficient dezavantajele specifice cu care refugiații și solicitanții de azil din Hamburg se confruntă în procesul de integrare al acestora în subsistemele educație/formare profesională și ocuparea forței de muncă. Cu ajutorul unei rețele de actori heterogene dar complementare ca funcție în cadrul unui parteneriat de dezvoltare, s-a dovedit a fi un instrument care ar putea ajuta la generarea de soluții inovatoare în abordarea complexității, diversității și specificității provocărilor care trebuie depășite pentru a integra cu succes a refugiaților și solicitanților de azil.

Împărtășirea cunoștințelor dobândite din această experiență practică îndelungată și amplă justifică alegerea concentrării acestui raport asupra aspectelor legate de educație/formare profesională și ocuparea forței de muncă. Documentele de evaluare, precum și alte publicații disponibile privind această experiență practică constituie una dintre principalele baze empirice ale acestui raport. O altă sursă empirică importantă o constituie interviurile față în față a 15 refugiați și solicitanți de azil care participă la programul educațional și de formare profesională "FLUCHTort Hamburg 5.0" [Safe Haven Hamburg].⁶ S-au colectat date cu privire la biografiile lor transnaționale, competențele și calificările dobândite astfel, precum și date privind modul în care aceste competențe sunt sau nu utilizate de programele de educație și formare profesională din Germania, inclusiv date cu privire la așteptările individuale privind integrarea și perspectivele acestora. Astfel, am dorit să realizăm un raport asupra provocărilor și succesului activității de integrare în domeniul educației și formării profesionale din perspectiva reală a beneficiarilor, adică a refugiaților și a solicitanților de azil.

⁶ Dorim să le mulțumim lui Guido Cremerius, Evei-Maria Meier și lui Jane Röger pentru sprijinul acordat în luarea interviurilor refugiaților și solicitanților de azil și pentru colectarea de date.

Cooperarea cu părțile interesate reprezintă o altă sursă de informare cu privire la condițiile de viață ale refugiaților și la impactul programelor de sprijin existente în Hamburg. Această rețea implică diverși actori în cooperarea strategică, inclusiv administrația locurilor de muncă, toate departamentele relevante ale autorităților locale, precum și alți furnizori de educație și ONG-uri (a se vedea anexa cu lista instituțiilor participante).

Germania a fost de mult timp o țară a imigrației, având în vedere compoziția variată a populației. Mai mult de 17 milioane de persoane provin din medii de migrație⁷ (conform datelor din 2015), ceea ce reprezintă aproape o cincime din totalul populației și mai mult de jumătate dintre aceștia având naționalitate germană (Die Beauftragte, 2016, p. 14). Germania a devenit din nou principalul destinatar al cererilor de azil, cu 202.834 de cereri înregistrate în 2014 și 476.649 în 2015. Grupul de vârstă al tinerilor și adulților tineri (cu vârste cuprinse între 16 și 25 de ani) a reprezentat aproximativ 29% din solicitanții de azil în 2015 (BAMF, 2016). În total, în Germania în anul 2015 existau 890.000 de solicitanți de azil (Die Beauftragte, 2016, p. 1).

În august 2016, mai mult de 50.000 de refugiați care au ajuns în Germania locuiau în Hamburg. Aceștia fie au avut permisiunea de a rămâne din motive de drept internațional, fie din motive umanitare sau politice, fie dețineau un permis de ședere; mai puțin de jumătate dintre aceștia se află încă în proces de solicitare a azilului sau au "Duldung" sau "statut de tolerat", ceea ce înseamnă că deportarea lor este suspendată (a se vedea Secțiunea 2. Social).

La nivel federal, Siria se află pe primul loc în lista țărilor de origine a refugiaților, în timp ce în Hamburg solicitanții de azil și refugiații provin în principal din următoarele țări:

Principala țară de origine	Nr. de persoane
Afganistan	15.300
Siria	9.071
Iran	4.040
Irak	3.302
Eritreea	1.583

Tabel propriu. Sursa: Registrul Central al Străinilor la data de 31/08/2016

Analiza numărului total al refugiaților care trăiesc în Hamburg arată că (în 2015) majoritatea (aproape 65%) sunt bărbați și 25% sunt minori (Bürgerschaft, 2016). Nu există date disponibile privind ratele de ocupare a forței de muncă/șomajul, deoarece doar o parte dintre refugiații care locuiesc în Hamburg (și în Germania per ansamblu) sunt înregistrați în sistemul de ocupare a forței de muncă.

Un grup deosebit de vulnerabil este cel al copiilor refugiați neînsoțiți. Datele arată o creștere constantă din 2008. De asemenea, cifrele mai arată și faptul că adolescenții neînsoțiți și copiii se îndreaptă în principal către marile orașele (cf. Espenhorst & Kemper, 2015). În anul 2015 în Hamburg s-au înregistrat 6.808 minori. În urma evaluării nivelului educațional, doar 2.574 dintre aceștia au fost acceptați de Serviciile pentru Tineri. Cifrele au crescut cu 294% față de anul precedent, iar îngrijirea a trebuit să fie asigurată pentru un număr total de peste 1.000 de copii refugiați pentru care nu exista o capacitate suficientă (Landesbetrieb Erziehung und Beratung, 2016). În 2016 principalele țări de origine au fost Afganistan (33%), Africa de Est, Somalia și Eritreea (31%).

⁷ Definiția Oficiului Federal de Statistică este aceea că provenirea dintr-o familie de migranți este atunci când o persoană nu s-a născut pe teritoriul Republicii Federale Germane și a migrat în Germania începând cu anul 1950 sau persoana nu are naționalitate germană și nu a fost naturalizată. În plus, cetățenii germani sunt considerați ca provenind dintr-o familie de migranți dacă unul sau mai mulți părinți îndeplinesc una sau ambele condiții anterioare.

Secțiunea 2 Programe sociale

Cazarea în Germania

Legea germană "Asylverfahrensgesetz" [Legea privind procedura de azil] prevede ca solicitanții de azil să fie repartizați unui Land pe baza unor criterii specifice. Fiecare Land trebuie să primească o anumită cotă în raport cu populația sa ("cota Königstein"). Cota pentru Hamburg este de 2,5% (în 2016). De asemenea, "Asylverfahrensgesetz" [Legea privind procedura de azil] stipulează că solicitanții de azil trebuie să fie cazați timp de până la 6 săptămâni, dar nu mai mult de 3 luni într-o unitate de primire destinată acestora. În momentul în care o persoană adresează o cerere de azil, primul pas este acela de a determina care facilitate de primire este responsabilă pentru aceasta, ceea ce se realizează cu sistemul "EASY".⁸ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Biroul Federal pentru Migranți și Refugiați) este responsabil de gestionarea procedurilor de azil.

Refugiaților li se acordă un drept de ședere pe durata procedurilor de azil. În ceea ce privește recunoașterea dreptului la azil (Art. 16 GG, Legea fundamentală) și recunoașterea statutului de refugiat, aceștia primesc un pașaport pentru refugiați pentru o perioadă de maximum trei ani. Mulți dintre cei care vin în Germania nu primesc azil. Fără recunoaștere, refugiații trebuie să părăsească țara din nou. Mulți dintre aceștia obțin statut de "tolerat" (permis de ședere limitată, supus revizuirii), deoarece deportările nu sunt posibile din motive umanitare. Dar acest toleranță ("Duldung") nu le asigură dreptul la ședere, ci reprezintă doar o suspendare limitată în timp a deportării unei persoane care nu poate părăsi țara. Încă din anul 2006, 200.000 de persoane au avut acest statut timp de mai mulți ani, iar practica restrictivă a autorităților lasă aceste persoane cu acest statut lipsit de perspective de integrare de mai mulți ani.

Cazarea în Hamburg

În vara anului 2016, districtele din Hamburg dețineau un total de aproximativ 38.000 de locuri disponibile de cazare în spațiile publice. Acestea sunt primele centre de primire și primele instituții de monitorizare gestionate în principal de un furnizor de servicii sociale din Hamburg. Acestea cuprind containere de cazare, sate de pavilioane, clădiri modulare și unități de cazare complete.⁹ Până de curând, mulți refugiați au fost cazați în corturi sau în centre dezafectate, deoarece nu era posibilă asigurarea capacităților necesare într-un timp atât de scurt în zonele urbane dens populate. Cazarea și gestionarea socială sunt asigurate pentru a oferi refugiaților consiliere și orientare inițială.

Situația specială a refugiaților minori neînsoțiți în Hamburg

În ceea ce privește refugiații minori neînsoțiți, pentru aceștia este nevoie de dispoziții corespunzătoare vârstei lor și situației lor psiho-sociale atunci când se refugiază într-o altă țară. Cu toate acestea, ei trebuie să urmeze examenul de evaluare a nivelului educațional după intrarea pe teritoriul Germaniei. În momentul în care un refugiat minor neînsoțit sosește în Hamburg, acesta trebuie să fie raportat fie direct Biroului Central de Rezidență responsabil, fie direct către Serviciul pentru Tineri. "Kinder- und Jugendhilfegesetz (KJHG) [Serviciul pentru Tineri este solicitat în temeiul Legii privind sprijinirea copiilor și tinerilor] pentru a lua în grijă copiii refugiați neînsoțiți. În acest caz, Curtea pentru Probleme de Familie este informată în cel mai scurt timp și se propune numirea unui tutore legal (Gag, 2013).

---

⁸ Un solicitant de azil este alocat unei anumite instituții pentru primirea inițială. Această alocare se efectuează pe baza mai multor criterii și se determină prin intermediul sistemului "EASY". Sistemul EASY este o aplicație IT pentru distribuția inițială a solicitanților de azil în Land.

⁹ A se vedea Freie und Hansestadt Hamburg (2016); <http://www.hamburg.de/fluechtlinge-unterbringung-standorte/>

Secțiunea 3 Programe de sănătate

Conform legilor privind procedura de azil, șederea și solicitantii de azil, în primele 15 luni de ședere în Germania refugiații și solicitanții de azil fac obiectul unor restricții considerabile în ceea ce privește drepturile și autodeterminarea lor. Aceste restricții sunt determinate de condițiile aplicabile repartizării lor inițiale, condițiilor de cazare, cerinței de reședință, interdicției ocupării forței de muncă și serviciilor sociale și medicale. În această perioadă, refugiații au dreptul la rambursarea costurilor doar pentru tratamentul de bază al "bolilor și afecțiunilor acute" (Kleefeld, Wolff & de Carlo, 2016). Aceasta include prevederi legate de graviditate și alte măsuri de prevenție. Alte servicii de îngrijire medicală, cum ar fi medicamentele și ajutoarele pentru sănătate, sunt disponibile doar pe bază de voluntariat, fiind stabilite de către serviciile sociale. Reglementările legale privind emiterea cardurilor de sănătate au fost instituite de Guvernul Federal în 2015, însă fiecare Land are libertate de decizie cu privire la introducerea acestora și, astfel, să permită accesul nebirocratic la servicii. Orașul Hamburg a introdus Cardul de sănătate în anul 2012, oferind solicitanților de azil acces la serviciile organismelor statutare de asigurări de sănătate din momentul intrării pe teritoriul Germaniei.

Tratamentul psihoterapeutic, care este esențial pentru anumiți refugiați, date fiind experiențele trăite pe parcursul călătoriei, în mare parte nu este acoperit, deoarece nu este considerat necesar în tratamentul acut. Asta înseamnă că nu se aplică niciun tratament pentru cele mai multe simptome post-traumatice și alte boli mintale. De asemenea, există și problema personalului de specialitate insuficient pentru asigurarea de tratamente terapeutice, inclusiv în limba refugiaților.

Secțiunea 4 Formarea profesională și educațională – Plasarea forței de muncă

Cu 10 ani în urmă, refugiații fără un drept sigur de ședere nu erau incluși în programele finanțate din fonduri publice pentru formare profesională și lingvistică în vederea integrării lor pe piața forței de muncă. În ultimele decenii politica germană privind azilul și refugiații s-a caracterizat printr-un grad considerabil de excludere, atingând punctul culminant în anii '90, când afluxul de refugiați în Germania era cu mult mai mare decât în prezent.

Datorită acestui cadru legal, refugiații și solicitanții de azil nu au beneficiat de acces la educație și formare profesională sau pe piața forței de muncă de mai mulți ani. Se pune accentul și pe subgrupul de persoane care nu este recunoscut oficial ca fiind refugiați, ci mai degrabă ca solicitanți de azil, persoane tolerate și persoane care au drept de ședere din motive umanitare.

Politica socială și reglementările legale din Germania au exclus în special persoanele aflate în proces de solicitare a azilului și pe cele cu statut de tolerat, fiind supuse discriminării în diverse moduri.

În același timp, în ultima vreme a existat un sprijin sporit din partea populației civile datorită creșterii masive a fluxurilor de refugiați. În ultimii 15 ani a avut loc un proces lent de schimbare a paradigmei din partea guvernului în ceea ce privește participarea acestui grup la educație și pe piața forței de muncă, precum și schimbarea climatului în rândul societății civile și a politicii, în general.

Programe și abordări orientate către grupurile țintă

Implementarea instrumentelor inovatoare de promovare generează impulsuri majore pentru practică și politică. Pentru prima dată în Germania o dezvoltare importantă a fost pusă în mișcare de către inițiativa comunitară EQUAL - aceasta stabilind o gamă de instrumente educaționale și profesionale care

să vină în sprijinul refugiaților, solicitanților de azil și persoanelor tolerate (2002-2007). Și în Hamburg s-au realizat importante lucrări de pionierat prin inițierea și instalarea unor mari rețele (parteneriate de dezvoltare). Ca program succesiv al GI EQUAL, Ministerul Federal al Muncii și Afacerilor Sociale a înființat în anul 2008 "Programul Federal pentru Dreptul de Ședere - ESF" și Orientarea Federală de Integrare ESF având ca domeniu prioritar "Integrarea solicitanților de azil și a refugiaților IvAF), care se desfășoară între 2015 și 2019. Programul actual vizează integrarea pe piața forței de muncă, formarea, reluarea învățământului școlar pentru refugiații tineri și adulți și solicitanții de azil. În prezent au fost aprobate 41 de proiecte cu un total de aproximativ 300 de subproiecte individuale.

De atunci, rețeaua FLUCHTort Hamburg [SAFE HAVEN Hamburg] a funcționat ca asociație de cooperare cu un număr de organizatori de activități practice în formarea profesională continuă și în sprijinul refugiaților, alături de parteneri strategici ai autorităților, administrațiilor din domeniul muncii și companiilor de afaceri. Aceasta funcționează ca un subsistem la interfața dintre programele formale și non-formale ale sistemului regulat de învățământ profesional și sprijină integrarea profesională a refugiaților și a solicitanților de azil în Hamburg. Pe de o parte există o rețea de organizații pentru refugiați, furnizori de educație și unități școlare, și pe de altă parte există companiile de afaceri, Agenția Locurilor de Muncă și autoritățile publice; acestea implementează cu succes o abordare integrată de acțiune bazată pe situația reală a refugiaților. Această rețea și cooperarea din cadrul sistemului creează punți și elimină bariere prin optimizarea tranzițiilor dintre consiliere, pre-calificare profesională și formare profesională. Sub-proiectele oferă: îndrumări, cursuri de limbă și formare profesională, stagii și plasări în învățământul profesional și pe piața muncii, programe de mentorat, de sensibilizare și de colaborare cu părțile interesate și întreprinderi.

Acest lucru este susținut de noile forme de cooperare care abordează obstacolele cu scopul de a stimula realizarea de schimbări la nivelul guvernelor și administrațiilor și pentru a permite accesul la grupul țintă, precum și pentru a facilita calea către formarea și calificarea acestuia.

Noile politici practice ale sistemului regulat

- Cursuri de limbă: "Cursuri de integrare" - Solicitanții de azil și alte grupuri de persoane care au șanse reale de a rămâne pot fi acceptați să participe la un curs de integrare, dacă există locuri disponibile (din ianuarie 2017 Actul de integrare [Integrationsgesetz]. Există (la nivel național) programe pentru promovarea lingvistică profesională a migranților și a solicitanților de azil care vizează dobândirea abilităților speciale de comunicare la locul de muncă.
- Consultanță, formare și plasare în funcție de centrele de ocupare a forței de muncă: există măsuri și cursuri speciale destinate solicitanților de azil (dar numai numai pentru cei care au perspective reale de a rămâne) în vederea promovării integrării pe piața forței de muncă.
- Sistemul de tranziție pentru persoanele nou-venite (cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani) care fac obiectul școlarizării obligatorii la Hamburg:¹⁰ există cursuri speciale în școli profesionale pentru migranți și solicitanți de azil, în cazul în care limba țării de origine nu este limba germană. Aceste cursuri durează doi ani pentru participanții cu normă completă.

Abordarea resurselor

O altă provocare majoră legată de Integrarea Refugiaților și a solicitanților de azil în educație, educație și formare profesională și ocuparea forței de muncă, domenii care au fost abordate prin intermediul rețelei implementate la Hamburg o constituie depășirea dezavantajelor legate de schimbarea contextului în situația migrației. Aceste contexte sunt structurate în funcție de conținutul și valoarea atribuită educației și dispozițiilor privind formarea profesională, adică în funcție de calificările și competențele dintr-un anumit loc și spațiu. Astfel, schimbarea contextului pe motiv de migrație transnațională sau plecarea din țara de origine constituie o discontinuitate spațială care ar putea afecta foarte mult calificările și competențele dobândite de refugiați anterior plecării din țara de origine. Cu alte

¹⁰ Hamburg este un stat federal. Politicile educaționale ale celor 16 state sunt independente, ceea ce face să existe concepte diferite de școlarizare de la un stat la altul.

cuvinte, această provocare este legată de abordarea resurselor, înțeleasă prin recunoașterea și utilizarea competențelor deja dobândite de către refugiați. Punctul de plecare al abordării îl constituie, printre altele, faptul confirmat de multe studii empirice pe care le-am desfășurat de-a lungul anilor conform cărora refugiații și solicitanții de azil dețin o gamă largă de aptitudini și competențe pe care le-au dobândit în sectoarele educaționale formale, non-formale și informale datorită socializării lor primare și, uneori, secundare, în diferitele contexte existente în țările lor de origine, precum și datorită mediilor transnaționale și a experiențelor din timpul plecării. (A se vedea Seukwa, 2006, Schroeder & Seukwa, 2007, Niedrig & Seukwa, 2010).

Considerația sistematică a acestor resurse și competențe individuale va constitui așadar baza teoretică pentru examinarea succesului oricărui tip de educație, pedagogie socială, asistență socială sau program de susținere a angajării, menit să reducă efectele individuale ale dezavantajelor structurale la care refugiații trebuie să facă față. Acest lucru contribuie, printre altele, la prevenirea degradării situației refugiaților din sistemele de educație formală și non-formală și de educație și formare profesională din țările europene în care se află, ceea ce se datorează unor evaluări greșite a calificărilor și competențelor lor, precum și prelungirii inutile a timpului petrecut de acest grup țintă în sistemul de învățământ. În schimb, sunt evidente avantajele utilizării resurselor deja disponibile în cadrul activităților de integrare prin includerea calificărilor și a competențelor dobândite în țările de origine și pe parcursul deplasării. Experiența transnațională a plecării din țara de origine în condiții nefaste poate fi privită astfel ca o resursă biografică care se poate manifesta în capacități de rezistență în fața tuturor provocărilor, pe lângă situațiile curente cu care se confruntă un refugiat în viața de zi cu zi. Mai mult decât atât, valorificarea tuturor experiențelor de învățare ale refugiaților în decursul timpului în cadrul activităților de integrare contribuie, de asemenea, la promovarea învățării pe tot parcursul vieții pentru acest grup țintă - în ciuda pauzelor biografice și a întreruperilor legate de plecarea din țara de origine.

Utilizarea competențelor disponibile ale refugiaților prin intermediul rețelei

În cele ce urmează vom ilustra modul în care se implementează abordarea resurselor în cadrul rețelei din Hamburg folosind vocile refugiaților și solicitanților de azil care au fost intervievați pentru acest raport.

Cele 15 persoane intervievate au în medie 30-35 de ani, printre acestea regăsindu-se 3 femei. Ele provin din Eritreea, Iran, Irak, Siria, Afganistan, Guineea și Mali. În afară de limba lor maternă, mulți dintre ei vorbesc și limba țărilor de tranzit, deoarece unii dintre ei au trăit acolo timp de mai mulți ani și, în câteva cazuri, au mers la școală și au câștigat experiență de muncă. Unii dintre ei au venit în Germania cu doar câțiva ani în urmă, iar doi dintre ei aveau rezidență aici de mai mult de 30 de ani, după ce au intrat în țară ca refugiați minori neînsoțiți de familiile lor.

Interviurile arată că accesul la învățarea limbii germane și învățarea în sine a limbii germane depind în principal de țara de origine și de perspectivele de ședere (statut de ședere diferit). Numai refugiații din Iran, Irak, Eritreea, Siria și Somalia au o rată de recunoaștere crescută de peste 50%, oferindu-li-se posibilitatea de a participa la cursuri de integrare cu 900 de ore de predare. În anumite condiții, toți ceilalți pot accesa programul pus la dispoziție de orașul Hamburg, cu un volum de 300 de ore de predare,¹¹ dar acest lucru nu este suficient pentru a avea acces la formare sau la piața forței de muncă. "*300 de ore nu însemna prea mult, pentru că nu exista o continuitate [...]. A urmat o pauză de 6 luni și m-am dus la Biblioteca Centrală și încă mai particip la un curs de limba germană organizat de voluntari*" (Omar)¹² Rețelele își asumă sarcina de a găsi căi individuale pentru refugiați, oferind, în măsura în care este posibil, un lanț sistematic de sprijin, astfel încât refugiații să se poată baza pe abilitățile lor individuale și să-și croiască un drum de urmat. Acest lucru include inițierea procedurilor de recunoaștere a calificărilor profesionale obținute anterior. De exemplu, pentru Abdulla din Siria, care are o diplomă în farmacologie și experiență practică în acest domeniu, și-a administrat propria farmacie timp

¹¹ Cu condiția ca statutul de toleranță să fie valabil timp de 6 luni.

¹² Toate numele sunt schimbate din motive de confidențialitate.

de aproape trei ani. *"Ei întotdeauna îți spun <<Nu trebuie decât să aștepti>> iar acest lucru mă enervează! De 10 luni aștept decizia de recunoaștere. Au fost mulțumiți de mine la Centrul de Locuri de Muncă și am spus mereu că am un curs, o plasare, un stagiu și au spus: <<A fost mult prea scurt.>>. Sunt oameni amabili, dar nu pot să spun că au fost și utili. Prietenii mei germani și alți prieteni din rețea au fost mult mai de folos" (Abdulla). În urma consilierii profesionale intense cu privire la găsirea unui loc de muncă în cadrul proiectului rețelei și stabilirea unui stagiu la o farmacie din Hamburg, Abdulla a decis să se instruiască ca asistent farmaceutic/tehnic. "Farmacia din Siria era foarte mică și acolo nu aveam un sistem de administrare. Aici totul este mare și bine echipat din punct de vedere tehnic. Am multe de învățat, cum ar fi legile privind produsele medicale și munca practică. Planul meu este să-mi continuu pregătirea și dacă nu pot obține recunoașterea calificării mele, mă pot baza pe formare. [...] Am început cursurile de formare pe 1 septembrie; când am început eram la nivelul B1. Mi s-a părut că merge foarte greu, dar la fel era și pentru ceilalți cursanți, care s-au născut aici. Problema este limba. Cred că școala este foarte bună și fac o adevărată pregătire farmaceutică - este foarte solicitant să faci această pregătire în doi ani și să obțineți pregătirea necesară". Recunoașterea calificărilor din țările de origine au adesea puține șanse de succes, în special dacă solicitantul nu poate depune documentele solicitate și dacă nu le poate obține din țara de origine din motive politice. Următorul citat, comentând o biografie transnațională în domeniul educației și al ocupării forței de muncă, ilustrează lacunele cauzate de migrație: "Am studiat științele agricole în Eritreea și am lucrat în cercetare timp de doi ani, după care am emigrat în Israel. Acolo nu am putut să lucrez în domeniul meu - este o țară mică, cu o populație mare. Am fost angajat la un depozit timp de doi ani ca recepționar de comenzi și am lucrat puțin și într-o cafenea timp de doi ani. Am trecut examenul de admitere la universitate în Israel, dar nu aveam documentele necesare. Ambasada nu m-a putut ajuta, pentru că era în conflict cu guvernul, îmi cereau bani însă nu le-am dat. Deci a trebuit să o iau de la capăt - limba germană până la nivelul C1 și apoi universitate" (Zion). O persoană care ocupase o funcție de conducere ca și croitor, cu mulți ani de experiență în domeniu și care fusese pregătită ca designer și croitor în Teheran, și-a putut folosi abilitățile profesionale destul de rapid și și-a început activitatea din nou în Germania după o perioadă relativ scurtă. După ce a învățat limba germană urmând cursuri oficiale sau cursuri de predare voluntară, a reușit cu ajutorul rețelei să obțină acces la un program de pregătire profesională și planificare individuală a carierei. Acest lucru l-a ajutat ca după un stagiu de trei luni să-și găsească un loc de muncă într-o întreprindere socială (temporar) care i-a descoperit talentele: "Prima zi de probă a mers foarte bine - am cusut o geantă frumoasă și de calitate superioară în doar 20 de minute. Șeful a spus că era clar că aveam multă experiență. Nu aveam documente - în Iran nu este posibil ca un afgan să obțină documente. Deci nu am niciun document pe care l-aș putea depune pentru recunoaștere, dar pot dovedi că pot îmi pot face meseria. [...] Am avut propria companie de creator de modă și foarte multă experiență; am avut mulți stagiați și am fost ca un profesor pentru ei. Calitatea diferă între Iran și Germania - în Germania se cere o calitate superioară. Șeful meu este foarte mulțumit. Sunt rapid, pot să fac și desenele pentru alți stagiați, nu doar pentru cusut. Știu cum funcționează o mașină și îi pot învăța și pe alții cum să o utilizeze. Am multă experiență în toate aceste domenii. Îmi doresc să am propria afacere, așa cum am avut în trecut dar împreună cu un grup, nu singur" (Khalid).*

Refugiații tineri care nu pot prezenta un pașaport național și care au, de asemenea, un statut "slab" în ceea ce privește permisul de ședere ("Duldung") în general au probleme în ceea ce privește accesul la educație și formare, deoarece nu au un permis de muncă și sunt suspectate că își ascund identitatea. De asemenea, aceștia riscă să fie deportați în țara lor de origine, având în vedere statutul de "tolerat". Ei au nevoie de sprijin special pentru a avea acces la programele de educație și formare și pentru a-și dezvolta perspectivele după terminarea școlii. Un tânăr din Guineea care a absolvit liceul la frecvență redusă și care era calificat ca geamgiu și a lucrat în acest sector, a ajuns în Germania singur la vârsta de 16 ani. A obținut un certificat de absolvire a liceului la o școală profesională din Hamburg. Dar trecerea de la școală la muncă s-a dovedit a fi dificilă, deoarece școlile profesionale nu asigură o pregătire suficientă acestui tip de elev, datorită situației dificile a familiei sale și a perioadei scurte de doar doi ani de învățare a limbii germane, perioadă care nu este suficientă pentru unii elevi. Tânărul suferă și de probleme mentale, fapt care îngreunează și mai mult situația sa. Datorită eforturilor depuse de rețea, el a reușit să parcurgă

diferite stagii de practică și să ajungă în diverse locuri de pregătire, iar în cele din urmă Farid a reușit să obțină o imagine realistă a mai multor domenii de formare și să afle ce profesie era potrivită pentru el; după un stagiul de pregătire în domeniul auto și de formare într-un restaurant, acum dorește să lucreze ca îngrijitor, având perspective reale pentru un stagiul într-o organizație de îngrijire. Cu ajutorul rețelei, el a reușit să-și dezvolte perspectivele profesionale pe o perioadă foarte lungă, în ciuda situațiilor dificile și a amenințării constante de a părăsi Germania. *"Nu am vrut să lucrez ca mecanic auto, am vrut să încerc tâmplăria, dar nu a mers, așa că am căutat o companie aproape de locuința mea. Am fost norocos. Apoi am vrut să devin bucătar, iar rețeaua m-a ajutat să găsesc un stagiul și un training în acest sens. Training-ul de acolo nu îmi oferea o pregătire reală - în bucătărie îmi place să lucrez, nu să stau toată ziua. Ce am găsit acolo au fost ore suplimentare neplătite, program de lucru de la 14:00 la 23:00. Trebuia mereu să fac ore suplimentare. Trebuie să fii tot timpul cu forțe proaspete și nu le place dacă nu ești un angajat bun. Școala și practica sunt lucruri total diferite. Acolo doar lucrăm, nu eram instruit, iar ceea ce am învățat acolo nu îmi era de folos. Poate am norocul să rămân aici, sau poate mă voi întoarce în țara mea pentru a-i ajuta pe alții. Aici există mai multe oportunități decât în Africa. [...] Cu experiența acumulată aici voi avea șanse mai mari în Guineea. Este foarte important pentru mine să am în spatele meu oameni care mă ajută - ei îmi spun că voi reuși și acest lucru mă motivează"* (Farid).

Aceste voci oferă o imagine a modului în care, în rețeaua Hamburg, competențele refugiaților dobândite înainte de ajungerea lor aici sunt recuperate și utilizate în procesul de integrare a acestora în sistemul german de educație și formare profesională, precum și pe piața muncii. Aceste competențe au devenit astfel resurse valoroase pentru integrarea în condiții de viață destul de nefavorabile, așa cum este cazul refugiaților cu statut juridic incert în Germania. Datorită acestei dificultăți, este necesară o combinație de diferite tipuri de sisteme pedagogice sociale (consiliere și orientare, formare și mentorat, sprijin psihologic, etc.) care să fie bine coordonate și sincronizate și să folosească competențele acestora pentru a depăși cu succes toate barierele structurale care ar putea duce într-un final la excluderea refugiaților.

Noi provocări și bariere

Datorită numărului relativ ridicat de refugiați și solicitanți de azil care veneau în țările europene și în special în Germania în anul 2015 și datorită solidarității enorme a societății civile germane cu aceștia, în Germania a avut loc o schimbare semnificativă a politicii guvernamentale. Odată cu punerea în aplicare a regulamentelor privind permisiunea de ședere, au fost eliminate unele bariere legislative serioase pentru refugiați.

S-au înregistrat însă și unele eșecuri în evoluțiile actuale ale politicilor deoarece, în primul rând refugiații cu "o perspectivă reală de ședere" pot beneficia de noile scheme și programe de finanțare. Ce înseamnă asta? Guvernul Federal a definit țările de origine eligibile pentru a oferi refugiaților o "perspectivă reală". În prezent, acestea sunt Siria, Iran, Irak, Eritreea și Somalia. Aceasta se aplică în special programelor lingvistice. De asemenea, o serie de țări terțe au fost desemnate ca "țări de origine sigură" (de exemplu, statele balcanice), ceea ce înseamnă că refugiații care ajung în Germania din aceste țări nu au acces la cursurile de limbi străine, trebuind să își aștepte deportarea în centrele de plecare.

Prin urmare, este clar că domeniul "integrării pe piața muncii a refugiaților și participarea la formarea profesională" este încă un domeniu experimental. Acesta este contextul în care lucrează Rețeaua Hamburg. Ea dezvoltă căi de acces individuale pentru participarea la educație și formare profesională, preia abilitățile existente ale refugiaților și, astfel, îmbunătățește perspectivele de angajare. Folosește atât resurse interne, cât și măsuri externe pentru a construi un lanț de sprijin sistematic. Carierele educaționale ale persoanelor intervievate arată că există încă probleme și lacune, unele dintre acestea din partea administrației ocupării forței de muncă, în ciuda creșterii metodelor oficiale de sprijin.

Secțiunea 5 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților

În cursul marelui aflux de refugiați din 2015, în cadrul societății civile din Germania s-a dezvoltat o mare mișcare de solidaritate în scopul sprijinirii refugiaților la sosirea lor aici și pentru adaptarea acestora în Germania. Nu ar fi fost posibilă gestionarea valului de imigranți fără acest sprijin deplin în cadrul regiunilor și al comunităților locale.

Acest lucru este valabil și pentru orașul Hamburg. A existat un număr incredibil de inițiative din toate părțile orașului, menite să le ofere refugiaților o "primire călduroasă". Diferite grupuri și-au asumat sarcina de a acoperi o gamă largă de nevoi care nu puteau fi îndeplinite în aceeași măsură de către serviciile locale sau sociale. O serie de voluntari s-au ocupat de preluarea și distribuția de haine donate, îngrijirea copiilor și familiilor, găsirea de locuri de cazare, asigurarea consilierii în toate tipurile de situații de viață, organizarea activităților de agrement, sprijin în învățarea limbilor străine și organizarea de întâlniri sociale cu populația locală. Aceste activități au asigurat o legătură importantă între refugiați și locuitorii din Hamburg, pentru a compensa condițiile necorespunzătoare de cazare, de celelalte mai multe ori izolate și fără intimitate.

O serie de activități pentru voluntari sunt asigurate de diferiți actori în scopul consolidării angajamentului voluntarilor, precum și pentru a îmbunătățirea calității sistemelor de sprijin. Mai jos sunt descrise două exemple:

Hamburg hilft ("Hamburg ajută"): Orașul Hamburg operează un site care prezintă toate inițiativele și instituțiile într-un atlas pentru a promova colaborarea în rețele. De asemenea, s-a asigurat finanțarea publică pentru a fi utilizată într-un program coordonat în cele șapte districte ale orașului Hamburg și pentru a crea și a pune în practică inițiativele din domeniul social, în mod normal în apropierea centrelor de cazare pentru refugiați. Un grup de fundații caritabile din Hamburg a înființat un fond comun pentru a acorda asistență financiară acestor activități, adoptând o procedură de solicitare nebirocratică. Evenimentele de informare se desfășoară o dată sau de două ori pe an în cadrul unor ateliere tematice în vederea informării curente a voluntarilor asupra problemelor actuale privind furnizarea celor necesare și integrarea refugiaților. A fost creat un sistem de schimb pentru sporirea rețelei și schimbul de informații între inițiative.

Flüchtlingslotsen ("Piloții Refugiaților"): Diakonisches Werk coordonează activitatea ghizilor voluntari de refugiați și care sunt în mare parte recrutați prin intermediul comunităților bisericești. De exemplu, voluntarii pot face instruire la locul de muncă pentru a afla cum funcționează autoritățile relevante și serviciile de consiliere. De asemenea, aceștia sunt familiarizați cu legislația privind dreptul la azil și dreptul social, primind informații referitoare la drepturile lor și accesul pe piața forței de muncă. Un alt obiectiv al acestui program este acela de a crea o oportunitate de reflecție, astfel încât voluntarii poată recunoaște cazurile în care sunt necesare consilierea și intervenția de specialitate.

Secțiunea 6 Recomandări

1. Discriminarea prin tratament inegal

În Germania dar și în Hamburg, există în prezent o dezbatere despre care refugiați și din ce țări ar trebui să beneficieze de un acces mai ușor la programele de integrare. Țara de origine și perspectivele privind rezultatul procedurii de azil sunt părți esențiale ale acesteia, adică oamenii vorbesc despre țările care urmează să fie desemnate ca fiind "sigure" sau "nesigure". Fără îndoială următoarele țări sunt considerate "nesigure": Siria, Irak, Iran, Somalia și Eritreea. Toate celelalte țări, în special statele balcanice, sunt considerate a avea condiții acceptabile și sigure de viață. Acest lucru dă naștere pericolului ca, în primul rând, dreptul individual de azil să fie subminat și, în al doilea rând, ca excluderea măsurilor

de integrare să "producă" din nou un grup de migranți care sunt omiși din cauza măsurilor de excludere; de asemenea, aceștia trebuie să trăiască din fonduri publice, deoarece nu pot fi deportați din diverse motive, riscă să își piardă eligibilitatea pe piața forței de muncă și, în plus, pot fi considerați infractori.

Pentru a evita aceste efecte negative privind integrarea socială și sistemică a solicitanților de azil, dar și pentru sistemul de protecție socială și pacea socială, este necesar să se deruleze cât mai curând posibil programe de integrare pentru toți solicitanții de azil, indiferent de țara lor de origine. S-a constatat că prețul neintegrării este unul prea ridicat pentru societățile gazdă.

2. Refugiații și solicitanții de azil tineri - Ttranziția de la școală la formarea profesională

Germania este un stat federal. Politicile educaționale ale celor 16 state (Länder) sunt autonome, astfel încât educarea tinerilor refugiați diferă de la un stat la altul. În același timp, accesul la sistemul de învățământ german este dificil nu doar pentru tinerii care ajung pe teritoriul Germaniei. În Hamburg, învățământul (profesional) obligatoriu, la fel ca în majoritatea statelor federale (Bundesländer), este limitat la vârsta de 18 ani. Prin urmare, tinerii refugiați care au împlinit deja vârsta de 18 ani în momentul ajungerii în Germania nu mai sunt acceptați în sistemul de învățământ profesional din Hamburg pentru a obține un certificat de absolvire fără de care nu poate urma niciun curs de formare profesională.

Deoarece tinerii refugiați nu dispun întotdeauna de timpul necesar pentru finalizarea studiilor datorită întreruperilor repetate din motive de migrație, învățământul obligatoriu ar trebui să fie extins până la vârsta de cel puțin 25 de ani pentru a le permite obținerea ulterioară a calificărilor școlare.

3. Refugiații și solicitanții de azil cu nevoi speciale

Până în prezent s-au făcut foarte puține studii privind situația migranților, a refugiaților și a solicitanților de azil cu dizabilități aflați în Germania. Pe de altă parte, conform raportului de participare se arată că 2,5 milioane de persoane provenite din familii de migranți au un handicap. Primele studii de caz realizate de rețeaua FLUCHTort Hamburg au arătat că există excluderi sociale majore în interacțiunea dreptului de ședere și a dizabilității în cauză (Gag & Schroeder 2015, Weiser 2016). Un raport juridic de expertiză realizat în Hamburg oferă o prezentare detaliată a drepturilor juridice și a mecanismelor de excludere și subliniază aceste constatări (Weiser 2016). În plus, sprijinul are loc în două structuri de îngrijire separate, acestea necunoscând condițiile de viață și situația juridică a clienților.

Refugiații cu dizabilități trebuie examinați în detaliu (în materie de accesibilitate), fiind nevoie de o colaborare sporită între actorii care lucrează în domeniul dizabilităților și cei din în domeniul migrației pentru a îmbunătăți accesul acestora la educație și la piața forței de muncă.

4. Perspectiva europeană

Se pot obține efecte sinergice prin convergența măsurilor de sprijin din sistemul de educație și formare profesională cu programele complete de combatere a sărăciei în regiuni. Mai ales pentru țările subdezvoltate economic, aceasta ar însemna că inclusiv mijloacele financiare limitate disponibile ar putea contribui la integrarea cu succes a refugiaților și a solicitanților de azil. Încă nu au fost depășite ezitățile legate de primirea refugiaților, iar acesta este rezultatul politicii "cu ușile închise" adoptate de către UE în privința aflului de refugiați și care trebuie respectată în unele state membre datorită localizării lor geografice.

Corectarea dezechilibrelor structurale din statele membre europene și de pe piața forței de muncă ale acestora prin intermediul unei strategii de armonizare "echitabilă" oferă refugiaților și solicitanților de azil posibilitatea de a-și dezvolta întregul potențial și de a putea participa la programe de educație, formare și ocuparea forței de muncă.

Referințe

BAMF (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) (2016). Aktuelle Zahlen zu Asyl: Ausgabe Dezember 2015. Tabellen, Diagramme, Erläuterungen. Nürnberg.

Bürgerschaft der Freien und Hansestadt Hamburg (2016): Stellungnahme des Senats zu dem Ersuchen der Bürgerschaft 10. Dezember 2015 „Beschäftigungsrecht für Asylsuchende und Geduldete verbessern – Chancen auf dem qualifizierten Arbeitsmarkt eröffnen“ (Drucksache 21/2382) sowie Unterrichtung der Bürgerschaft über die bisherige Kooperation im Programm W.I.R – work and integration for refugees sowie dessen Neuausrichtung. Drucksache 21/5832 vom 06.09.2016. Hamburg.

Die Beauftragte der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration (2016): 11. Bericht der Beauftragten der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration – Teilhabe, Chancengleichheit und Rechtsentwicklung in der Einwanderungsgesellschaft Deutschland. Berlin.

Espenhorst, Nils & Kemper, Thomas: Gekommen, um zu bleiben? Auswertung der Inobhutnahmen nach unbegleiteter Einreise aus dem Ausland in 2013 – in: Jugendhilfe 53 (2015) 2, S. 128-134 – URN: urn:nbn:de:0111-pedocs-118491.

Gag, Maren & Voges, Franziska (Hg.) (2014): Inklusion auf Raten: Zur Teilhabe von Flüchtlingen an Ausbildung und Arbeit. Münster: Waxmann.

Gag, Maren (2013): City report Hamburg. Vocational integration of refugees and Asylum-seekers in Hamburg – roundabout routes from model to structure. In Seukwa, L. H. (Ed.): *Integration of Refugees into the European Education and Labour Market. Requirements for a Target Groups Oriented Approach* (pp. 143-193). Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.

Gag, Maren & Schroeder, Joachim (2015): Country report GERMANY – focus: migrants with special needs. In: Schroeder, Joachim (Ed.): *Breaking Down Barriers from Education to Employment*. Sofia: Bulgarian Comparative Education Society.

Kleefeldt, Ester; Wolff, Barbara & de Carlo, Lotta (2016): Flüchtlinge in unserer Praxis. Informationen für ArztInnen und Psychotherapeuten. Berlin: Bundesarbeitsgemeinschaft der Psychosozialen Zentren für Flüchtlinge und Folteropfer (BAFF e.V.).

Landesbetrieb Erziehung und Beratung (2016): Unbegleitete minderjährige Ausländer. Inobhutnahme und Erstversorgung im Landesbetrieb Erziehung und Beratung. Hamburg. Retrieved from:

<http://www.hamburg.de/contentblob/2672526/9b56c3bb8b2a8e636b1c0e94be3b396d/data/doku-2010.pdf>

Niedrig, Heike & Seukwa, Louis Henri (2010): Die Ordnung des Diskurses in der Flüchtlingskonstruktion: Eine postkoloniale Re-Lektüre. In: »Diskurs«. Zeitschrift für Kindheits- und Jugendforschung. H.2-2010, S. 181–193.

Schroeder, Joachim & Seukwa, Louis Henri (2007): *Flucht – Bildung – Arbeit. Fallstudien zur beruflichen Qualifizierung von Flüchtlingen*. Karlsruhe: Von Loeper Literaturverlag.

Seukwa, Louis Henri (2013): *Integration of Refugees into the European Education and Labour Market. Requirements for a Target Groups Oriented Approach*. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.

Seukwa, Louis Henri (2014): Soziale Arbeit mit Flüchtlingen zwischen Macht und Ohnmacht“. In Maren Gag & Franziska Voges (Hg.) (2014), *Inklusion auf Raten*. Münster: Waxmann, S. 49-59.

Seukwa, L. H. (2006): *Der Habitus der Überlebenskunst: Zum Verhältnis von Kompetenz und Migration im Spiegel von Flüchtlingsbiographien*. Münster: Waxmann.

Weiser, Barbara (2016): Sozialeleistungen für Menschen mit einer Behinderung im Kontext von Migration und Flucht. Eine Übersicht zu den rechtlichen Rahmenbedingungen. Hamburg: passage gGmbH.

Anexe:

Passage gestionează și "Rețeaua pentru Refugiați și Migrație din Hamburg" (www.vernetzung-migration-hamburg.de) și se află în legătură cu numeroase autorități și actori din domeniul instruirii și consilierii, precum și cu alte instituții și organizații din domeniul migrației:

Agentur für Arbeit [Labor agency]

Jobcenter team.arbeit.hamburg [jobcenter]

Behörde für Inneres und Sport [Ministry of Interior and Sports]

Ausländerbehörde [Foreigners' registration office]

Behörde für Schule und Berufsbildung [Ministry of Schools and Vocational Education]

Hamburger Institut für Berufliche Bildung [Hamburg Institute for Vocational Education and Training]

Behörde für Arbeit, Soziales, Familie und Integration [Ministry for Labor, Social Affairs, Family and Integration]

Bezirksämter (Integrationsfachstellen) [District Offices – departments for integration]

Senatskanzlei (Unterstützung für den Bürgermeister) Senate Chancellery [(support for the First Mayor)]

Bildungsträger im Bereich der Beratung und Beruflichen Bildung [Institutes in the field of counseling and vocational training]

Migrantenselbstorganisationen [Migrant self-organization/ Community organizations]

Wirtschaftsbetriebe [Companies]

Handelskammer [Chamber of Commerce]

Handwerkskammer [Chamber of Crafts]

CAPITOLUL 4

SPANIA

Secțiunea 1 Date statistice

Spania este una dintre țările UE cu o mai mică afinență a solicitanților de azil. În ciuda faptului că este o țară din sudul UE cu frontiere mai largi cu țările terțe¹³, cifrele sunt mult mai mici în comparație cu cele din țări precum Germania, Suedia sau chiar Franța.

Următorul tabel arată gradul limitat de acceptare a cererilor de azil adresate de guvernul spaniol: numai **220 de persoane** au primit **cardul de refugiat** și doar **800** au avut acces la **protecție subsidiară** în 2015. Aceste cifre sunt chiar mai mici decât cele din 2014. Chiar dacă cifrele din 2015 și 2014 sunt mai mari comparativ cu cele din anii precedenți, acestea sunt totuși departe de media globală de 60% a cererilor de azil acceptate la scară internațională.

Cifrele pe ani ale rezoluțiilor cererilor de protecție internațională din Spania

Anul	Cereri procesate	Cereri ale refugiaților acceptate	Cereri acceptate de protecție subsidiară	Cereri acceptate din motive umanitare	Cereri respinse	% Cereri acceptate
2015	3.240	220	800	0	2.220	31,48 %
2014	3.620	385	1.200	0	2.035	44 %
2013	2.365	205	325	5	1.835	22,61 %
2012	2.202	220	298	13	1.680	23,79 %
2011	3.141	326	670	18	1.979	32,99 %
2010	2.840	260	565	20	1.995	29,75 %
2009	2.795	179	162	8	2.446	12,84 %
2008	2.656	151	110	16	2.379	10,42 %

Sursa: Eurostat 2015

Este important să remarcăm această situație în legătură cu schimbările survenite în anul 2015 pe fondul crizei umanitare derivate din războiul sirian și conflictul armat ucrainean.

Numărul solicitanților de azil care au sosit în Spania în cursul acestui an a fost cel mai mare înregistrat vreodată: **14.881**, din care **9.054 au fost bărbați** și **5.827 femei**. În 2016 situația a fost foarte asemănătoare, cu **16.435** de cereri de protecție internaționale.

Numărul de cereri de azil primite de către Oficiul Spaniol pentru Azil

Anul	Cereri de protecție internațională	Convenția de la Dublin – cereri primite de Spania	Cereri apatrizi
2012	2.588	3.250	479

¹³ Din cauza faptului că este o peninsulă și, de asemenea, datorită celor două teritorii spaniole situate pe continentul african, Ceuta și Melilla, ambele aflate învecinate cu Marocul.

2013	4.513	3.567	1.142
2014	5.952	5.052	1.334
2015	14.887	5.270	1.151
2016 (*)	16.435	5.672	1.366

Sursa: Secretariatul General pentru Imigrării și Emigrației, Ministerul Ocupării Forței de Muncă și Securității Sociale din Spania. (*) Datele aferente anului 2016 nu sunt încă finalizate.

Următoarele tabele ilustrează evoluția situației din 2014 până în 2015 și enumeră diferitele naționalități ale solicitanților de azil care au ajuns în Spania:

Solicitanții de azil din Spania în 2014 și 2015 în funcție de naționalitate¹⁴

2014		2015	
Țara	Nr. solicitanți de azil	Țara	Nr. solicitanți de azil
Siria	1.681	Siria	5.720
Ucraina	946	Ucraina	3.345
Mali	620	Palestina	805
Algeria	309	Algeria	675
Palestina	209	Venezuela	580
Nigeria	161	Maroc	410
Pakistan	144	China	250
Somalia	126	Mali	220
Venezuela	124	Nigeria	215
Irak	115	Somalia	150
Maroc	101	Camerun	145
Afganistan	98	Honduras	145

Sursa: Eurostat 2015

Cifrele indică faptul că numărul solicitanților de azil nu numai din Siria și Ucraina, dar și din Palestina, Algeria și Venezuela a crescut în 2015 față de anul precedent. Cererile din China au crescut pentru prima dată, iar altele din Mali de exemplu au scăzut. Conform rapoartelor ONG-urilor, reducerea cererilor din țările sub-sahariene este legată de respingerea acestora și de politica restrictivă aplicată de guvernul spaniol la punctele de trecere a frontierei situate în orașele Ceuta și Melilla.¹⁵

Secțiunea 2 Caracteristici ale Sistemului de Azil din Spania

Sistemul de azil din Spania a început cu prima lege privind refugiații și solicitanții de azil, în 1984¹⁶. După reforma legislativă din 1994, în 2009 a fost aprobat un nou text legislativ: Legea 12/2009 din 30 octombrie, care reglementează dreptul la azil și protecția subsidiară până în prezent¹⁷. Un aspect interesant al acestei legi este acela că a inclus posibilitatea de a solicita azil pe motive de gen¹⁸. În multe cazuri legate de violența de gen azilul a fost aplicat ca "grup social specific", astfel încât acesta să poată fi inclus în cerințele recunoscute de Convenția de la Geneva din 1951.

¹⁴ Eurostat 2015: <http://www.accem.es/es/en-detalle/refugio/refugiados-datos-espana-y-ue>.

¹⁵ Raport 2016: Situația refugiaților în Spania, CEAR, 2016.

¹⁶ Legea 5/1984 din 26 martie, care reglementează dreptul de statutul de azil și refugiat.

¹⁷ Legea 12/2009 din 30 octombrie care reglementează dreptul la azil și de protecție subsidiară.

¹⁸ Această lege include evoluțiile deja prevăzute de L.O. 3/2007 Legea privind egalitatea efectivă între femei și bărbați.

De asemenea, această lege a aliniat legislația spaniolă la sistemul european comun privind azilul și, în același timp, a eliminat posibilitatea de a face cereri de azil la ambasadele spaniole. În prezent, sistemul spaniol de azil trebuie să includă cele mai recente directive UE privind azilul.

Competențele de implementare ale acestei legislații sunt distribuite între Ministerul Muncii și Securității Sociale și Ministerul de Interne. Primul este responsabil de organizarea și gestionarea sistemului de azil în ceea ce privește primirea și integrarea solicitanților de azil și a refugiaților. Aceste sarcini sunt dezvoltate împreună cu ONG-urile. Rolul Ministerului prin Direcția Generală pentru Migrație este promovat fie direct - în special în așa-numita "fază de primire" - fie prin finanțarea ONG-urilor specializate în azil, - în faza de primire și în integrare.

Ministerul de Interne are responsabilitatea procesării cererilor de azil. Propunerea de acceptare sau respingere a acestora se face de către Oficiul pentru azil, - O.A.R.-. De asemenea, acesta este responsabil cu punerea în aplicare a procedurilor necesare privind aprobarea, - furnizarea cardului de refugiat și acordarea accesului la permisul de ședere și de muncă, etc. - inclusiv cele propuse spre refuzare. Organul deliberativ responsabil cu aprobarea sau respingerea definitivă a cererilor este Comisia Interministerială pentru Azil și Refugiați "C.I.A.R.". Acestei Comisii dependente de Ministerul de Interne se alătură mai multe ministere: ministerele afacerilor externe, ocupării forței de muncă și securității sociale, justiției și sănătății, serviciilor sociale și egalității.

Potrivit entităților sociale și al societății civile, sistemul spaniol de azil este unul foarte rigid, deoarece nu include flexibilitatea necesară pentru a oferi o bună asistență diferitelor situații cu care se confruntă refugiații și solicitanții de azil.

Așa cum am menționat anterior, numărul de cereri acceptate - 220 cu card de refugiat și 800 cu protecție subsidiară - comparativ cu cele realizate în 2015, -14.881 - a fost extrem de scăzut. Aceasta înseamnă că până la **13.861** au fost respinse. În comparație cu cifrele din 2014 și 2015, procentul persoanelor cărora li s-a respins cererea de protecție internațională a crescut de la 56,14% în 2014 la 68,52% în 2015¹⁹. Cu alte cuvinte: șapte din zece petiții au fost respinse în 2015²⁰. Întrucât majoritatea cererilor din acest an au fost înregistrate în punctele de control din Ceuta și Melilla, solicitanții nici măcar nu au intrat pe teritoriul Spaniei. Cu toate acestea, pentru cei care au solicitat o dată azil aflându-se pe teritoriul Spaniei - fie că intrau cu viză turistică, fie că se aflau într-o situație ilegală -, cererile respinse aveau două implicații. Una dintre ele a fost nevoia de a părăsi țara, fie prin programele de întoarcere derulate de ONG-uri și finanțate de stat, fie prin mijloace proprii. Cealaltă a fost alegerea de a rămâne ilegal în Spania, ca imigrant ilegal. În acest caz, persoana sau familia pot fi obligate să părăsească țara în cazul în care poliția le-ar fi identificat. Cu toate acestea, ei ar putea rămâne inclusiv "sub acoperire" timp de trei ani, după care pot solicita un permis de ședere conform Legii privind imigrația.²¹

În ceea ce privește relocarea și transferul, Spania s-a angajat să transfere 1.449 din cei 22.504 solicitanți de azil și să relocalizeze 14.931 din 160.000 de solicitanți de azil²², - în conformitate cu acordurile UE din iulie și septembrie 2015. Până la sfârșitul lunii decembrie 2016, doar 609 solicitanți de azil au fost relocați din Italia, iar 289 au fost transferați din Turcia și Liban, - 717 sirieni, 117 irakieni și 64 de eritrieni²³.

Următoarea diagramă ilustrează diferitele modalități de aplicare a protecției internaționale în Spania²⁴.

¹⁹ Raport 2016: Situația refugiaților în Spania și Europa. Rezumat, CEAR, 2016.

²⁰ <https://www.cear.es/reubicados-reasentados-las-claves-para-hablar-sobre-la-situacion-de-los-refugiados-en-espana-y-europa/>

²¹ Conform Legii nr. 4/2000 din 11 ianuarie, străinii capabili să demonstreze că au trăit timp de trei ani în Spania și au suficiente mijloace financiare, un contract sau economii sau o situație specifică prevăzută de prezenta lege ar putea solicita un permis de ședere prin această așa-numită opțiune de "stabilire", un mijloc pentru legalizarea situației imigranților ilegali. De asemenea, legăturile de familie ar putea fi considerate în baza acestei legi o modalitate de legalizare a situației.

²² <https://www.cear.es/reubicados-reasentados-las-claves-para-hablar-sobre-la-situacion-de-los-refugiados-en-espana-y-europa/>

²³ <http://www.expansion.com/economia/politica/2016/12/31/586796c546163f73568b45f1.html>

²⁴ <http://www.interior.gob.es/documents/642012/1557834/10971.pdf/6b313dab-c420-4ca8-b645-536af49721de>

Unde se poate solicita protecție internațională

- La un punct de trecere a frontierei spaniole, dacă ajungeți în Spania
- la Oficiul pentru Azil (OAR)
- la Oficiile pentru Străini
- La sediile autorizate de poliție - specializate în servicii de imigrare și azil -
- la Centrele Internaționale de Internare (CIE)

Când puteți solicita protecție internațională

- Pe teritoriul Spaniei – la 1 lună²⁵ de la intrarea pe teritoriul Spaniei sau din momentul în care apare situația care justifică cererea de azil.

Fazele procedurii

- Faza 1.- *Acceptarea în proces*

- **Depunerea cererii pe teritoriul spaniol. - Acceptare sau refuz în decurs de 1 lună. În caz de refuz, persoana trebuie să părăsească țara dacă nu este autorizată să rămână în Spania. Pentru respingere se poate face recurs în instanță.**
- **Depunerea cererii la punctele de trecere a frontierei – Acceptare sau refuz în decurs de 4 zile. În caz de respingere se poate face apel, iar autoritățile trebuie să ia o decizie finală în 2 zile. Dacă cererea este respinsă, persoana trebuie să părăsească țara. Și această decizie poate fi atacată în instanță.**
- **Depunerea cererii în centrele de internare a străinilor (CIE). - Similar cazului punctelor de control.**

- Faza 2.- *Eligibilitate*

- **Acceptarea este în proces în punctele de control sau pe teritoriul spaniol: acestea vor fi analizate în detaliu pentru o decizie finală. Autoritățile au la dispoziție 6 luni în acest scop și 3 luni în cazurile declarate "urgente"²⁶.**
- **Autoritățile trebuie să informeze cu privire la eventualele întârzieri după termenul de 6 luni.**
- **Dacă decizia finală este acceptarea, refugiatul va beneficia de statutul de protecție subsidiară.**
- **Dacă decizia finală este respingerea cererii, persoana trebuie să părăsească țara, cu excepția cazului în care este autorizată să rămână în Spania. Această decizie ar putea fi atacată în instanță.**

"Cardul roșu", cardul de refugiat și cardul de protecție subsidiară

- **Cardul roșu - acordat solicitanților de azil aflați în faza procesului de acceptare în cazul în care cererea lor nu este refuzată. Acesta reprezintă o autorizație de ședere. După șase luni de la depunerea cererii pentru cardul roșu, se eliberează un permis de muncă în cazul în care autoritățile nu au analizat cazul și nu au luat o decizie finală, - acceptarea finală sau respingerea cererii.²⁷**

- **Cardul pentru refugiat - acordat solicitanților de azil după procesul de acceptare și odată cu clasificarea cererii lor pentru "statut de refugiat". Reprezintă atât permis de ședere, cât și permis de muncă.**

- **Cardul de protecție subsidiară. - Acordat solicitanților de azil după procesul de acceptare și odată cu clasificarea cererii lor pentru "protecție subsidiară". Reprezintă atât permis de ședere, cât și permis de muncă.**

Drepturile de protecție internațională

- **Nereturnarea în țara de origine**
- **Permis de ședere și de muncă**

²⁵ Aplicarea acestor criterii este destul de flexibilă în practica zilnică. Autoritățile permit prezentarea cererilor și mai târziu de 1 lună.

²⁶ Practica zilnică este următoarea: solicitanților de azil li se acordă un "card roșu" atunci când cererea lor de protecție internațională este analizată în vederea acceptării sau respingerii finale. În această perioadă și până la luarea unei decizii finale de acordare sau respingere a protecției internaționale de către Comisia Internațională pentru Azil și Refugiați - CIAR – acest card roșu va fi reînnoit o dată la șase luni. Începând cu ziua 181, cardul roșu oferă și autorizația de a lucra în Spania.

²⁷ Conform interviurilor desfășurate pentru acest raport, această situație este destul de des întâlnită. Autoritățile au nevoie de mai mult de 6 luni în luarea deciziei finale în cele mai multe cazuri. Astfel, oamenii ar putea rămâne cu card roșu mai mult de doi ani. Totuși, această întârziere în raport cu situația lor administrativă are implicații importante asupra vieții lor, deoarece aceștia s-ar putea găsi în situația unui refuz final după ce au trecut deja de procesul de integrare în țara gazdă.

- Carte de identitate și, eventual, autorizația de călătorie
- Reunificarea directă a familiilor
- Accesul la serviciile publice de ocupare a forței de muncă, educație, sănătate, locuințe și servicii sociale, programe adresate persoanelor victime ale violenței de gen, securitate socială, programe de integrare, formare profesională și stagii de ucenicie, recunoaștere academică și profesională
- Acces la programe specifice de integrare și programe de returnare voluntară
- Reducerea perioadei de obținere a cetățeniei spaniole

Programe sociale pentru solicitanții de azil

- Sunt acoperite nevoile de bază
- Permis de muncă după 6 luni de la momentul acceptării, fără luarea unei decizii finale de către autorități
- Servicii sociale publice, de educație și de sănătate.

Secțiunea 3 Programe pentru solicitanții de azil și refugiați

Introducere și caracteristicile generale ale programelor

Programele destinate integrării solicitanților de azil și a refugiaților sunt cunoscute sub denumirea de "*Programe de intervenție socială*". Acestea au trei caracteristici comune:

- Acestea sunt organizate în trei etape: recepție, integrare și autonomie.
- Au o abordare multidisciplinară.
- Lucrează cu metode individuale de integrare pentru fiecare persoană.

Din 2014, acestea sunt organizate în funcție de diferite faze: recepție, integrare și autonomie. Solicitanții de azil vor trece prin acestea în primele 18 luni până la 24 de luni de la sosirea în Spania²⁸. Așadar, s-ar putea spune că programele sunt structurate astfel încât să corespundă următoarelor etape:

- **Faza I.- Recepția.** - Această etapă durează de la 6 până la 9 luni pentru cele mai vulnerabile cazuri. Aceasta începe odată ce acceptarea cererii de azil de către Oficiul pentru Azil și Refugiați din Spania (OAR) din cadrul Ministerului de Interne. În această fază, solicitanții de azil au posibilitatea de a participa la așa-numitele "Programe de Recepție" care includ diferite programe/acțiuni. Principalele aspecte sunt cele legate de asistența juridică, problemele de sănătate și sociale, cazare și formarea lingvistică.
- **Faza II. - Integrarea.** - Această etapă durează până la 6 luni. Tipul acțiunilor inițiate în prima fază continuă aici pentru a ajuta solicitanții de azil să dezvolte abilitățile și aptitudinile necesare pentru a se descurca singuri. De asemenea, participanții beneficiază de sprijin financiar și au acces la cursuri de formare și dezvoltare a competențelor în scopul integrării sociale, precum și pentru găsirea unui loc de muncă.
- **Faza III.- Autonomia.** - Această etapă durează până la 6 luni. Formarea se axează pe dezvoltarea abilităților necesare pentru obținerea unui loc de muncă. Asistența juridică și socială sunt menținute, dar se reduc treptat. De asemenea, se asigură cazarea. În funcție de situația fiecărei persoane, asistența poate fi extinsă până la finalizarea altor 6 luni.

Înainte de anul 2014, sistemul a fost mai flexibil din punct de vedere al timpului. Acum finanțarea de la Ministerul Ocupării Forței de Muncă și de Securitate Socială este organizată în conformitate cu această nouă structură, care nu se potrivește întotdeauna cu nevoile solicitanților de azil, în special ale familiilor cu copii și ale celor aflați într-o situație de vulnerabilitate – lipsa unei abilități, necunoașterea limbii, traume, etc. -

Solicitanții de azil și refugiații pot accesa programele existente în oricare dintre faze.

²⁸ Această fază durează 18 luni. Cu toate acestea, ar putea fi prelungită până la 24 de luni pentru cazurile cele mai vulnerabile.

- **Abordarea multidisciplinară.** - Echipa de lucru și abordarea multidisciplinară a intervenției sociale implementate pentru sprijinirea solicitanților de azil și a refugiaților reprezintă un aspect metodologic comun.

Prin urmare, atunci când vorbim de programe de sănătate sau de plasare a forței de muncă, această caracteristică ar trebui luată în considerare. Asistența poate fi specifică într-o anumită zonă, stabilită de un anumit expert - din domeniul juridic, medical, psiho-social sau psihologic - însă face parte dintr-o abordare globală.

- **Itinerariul individual de incluziune.** Acțiunile implementate în cadrul diferitelor programe sunt organizate în funcție de asistența individuală care ia în considerare situația și nevoile specifice ale fiecărui individ. Accesul la diferitele programe implementate în funcție de circumstanțele fiecărei persoane și obiectivele propuse împreună de către echipa multidisciplinară și persoana în cauză pentru promovarea incluziunii și autonomiei.

Când ne referim la programele adresate solicitanților de azil și refugiaților, vorbim despre acele acțiuni desfășurate de entități sociale și ONG-uri. Deși anumite servicii sunt furnizate de alte entități, atât publice, cât și private, cum ar fi spitalul public sau o afacere privată care încheie un contract cu un refugiat, în principal ONG-urile sunt cele care coordonează și dezvoltă cadrul și acțiunile importante în care sunt incluse aceste alte activități.

Unul dintre cele mai importante elemente din Spania îl reprezintă apariția rețelelor de vecinătate (rețele de organizații non-formale auto-gestionate) axate pe sprijinirea refugiaților, oferirea de orientare, sprijin social, bani de buzunar, inclusiv locuințe și asistență juridică.

Următoarele capitole ilustrează caracteristicile diferitelor programe adresate solicitanților de azil și refugiaților.

Secțiunea 4 Programe sociale

Entitățile sociale și ONG-urile care lucrează cu solicitanți de azil și refugiați își împart de obicei acțiunile și programele în două domenii: domeniul *campaniilor de sensibilizare* și domeniul *asistenței sociale* adresate acestor grupuri. Programele sociale vor face parte din ramura "asistenței". Acestea ar putea include servicii de informare, orientare, asistență psihosocială și psihologică pentru solicitanții de azil și refugiați. Prin urmare, grupul de profesioniști care lucrează în acest tip de programe include în principal avocați, asistenți sociali și psihologi.

Profesioniștii oferă asistență pe parcursul celor trei faze menționate mai sus. Deoarece metodologia implementată se bazează pe o abordare holistică, toate acțiunile sunt interconectate: locuințe, procesarea cardului de refugiat, reîntregirea familiei, accesul la cursurile de limbă, formarea profesională, sănătatea și educația etc.

Reîntregirea familiei

Reîntregirea familiei nu este posibilă pentru o persoană care este acceptată ca solicitant de azil, dar care nu are un card de refugiat aprobat. Prin urmare, fiecare membru al familiei depune o cerere individuală ca solicitant de azil și, odată acceptată, acesta poate considera că rudele lui se află deja pe teritoriul Spaniei. Doar persoanele cărora li s-a acordat deja statutul de refugiat sau au statut de protecție subsidiară pot solicita în mod direct reîntregirea familiei.

Găsirea unei locuințe și cazarea

În prima fază sau în faza de recepție cazarea este asigurată atât în centrele de recepție, cât și în apartamente. Direcția Generală de Migrație participă direct în această fază cu patru centre de primire a refugiaților²⁹, - CAR- situat în provinciile Madrid (2), Valencia și Sevilla. De asemenea, ministerul

²⁹ <http://extranjeros.empleo.gob.es/es/ProteccionAsilo/car/>

asigură finanțarea pentru centrele de primire și apartamentele gestionate de diferite ONG-uri specializate în domeniul azilului. Pentru cele mai vulnerabile cazuri, această perioadă se poate extinde până la 9 luni.

A doua etapă sau faza de integrare este o perioadă de tranziție care include cazare și alte ajutoare economice pentru solicitanții de azil, astfel încât aceștia să poată închiria un apartament împreună cu alți colegi sau cu familiile lor. În această fază vor avea un permis de muncă, fie ca solicitanți de azil cu "card roșu", fie ca refugiați sau refugiați cu protecție subsidiară. În mod ideal, aceștia vor dobândi sau au dobândit deja competențele necesare pentru a-și căuta un loc de muncă - atât pregătire, cât și competențe lingvistice.

Cea de-a treia fază sau faza de autonomie începe odată ce persoana este capabilă să se descurce singură, având permis de muncă și un loc de muncă. Întreprinderile de integrare socială sunt esențiale pentru facilitarea accesului solicitanților de azil pe piața forței de muncă din Spania. Ajutorul economic specific în această fază este redus. Cu toate acestea, solicitanții de azil și refugiații, așa cum s-a menționat anterior, ar putea avea deja statut de refugiat sau de protecție subsidiară, ar putea avea acces la alte servicii sociale, subvenții economice care, împreună cu locurile lor de muncă, ceea ce le permite să fie independenți din punct de vedere economic.

Cu toate acestea, chiar și în acest caz, accesul la locuințe este extrem de dificil, datorită cerințelor foarte mari de închiriere. Conform legislației, proprietarii solicită de obicei un avans, precum și plata în avans pentru una sau două luni de chirie sub formă de garanție. Negocierea cu proprietarii pe această temă este una foarte dură inclusiv pentru entitățile sociale. În plus, prețurile sunt foarte ridicate, - salariul minim este de 707,70 €, iar o chirie medie pentru un apartament de 2 camere în marile orașe precum Madrid sau Barcelona este în jur de 700 €. Așadar, s-a ridicat problema solidarității societății civile. Cetățenii au ajutat solicitanții de azil și refugiații în această fază, oferind cazare în propriile locuințe sau închiriind apartamente sau camere la un preț scăzut – a se vedea secțiunea 9 -.

Lipsa adăposturilor și apartamentelor în cadrul rețelei de recepție și integrare a entităților face ca tranziția între faze să fie una mult mai complexă, mai ales atunci când vine vorba de autonomie. Această problemă are multe implicații în procesul de integrare, deoarece timpul necesar pentru a evita o autonomie precară este diferit de cel propus de sistem - care, de asemenea, depinde în mod direct de resursele limitate disponibile. Din nou, solidaritatea societății civile este un domeniu care poate contribui substanțial la furnizarea de soluții în această problemă.

Secțiunea 5 Programe de sănătate

Solicitanții de azil au acces la sistemele naționale de sănătate încă de la sosirea lor în Spania. Comunitățile autonome sunt responsabile de furnizarea acestui acces pe teritoriile lor. Chiar dacă accesul este universal, există o perioadă de până la 2 luni între prelucrarea cererii de card de sănătate și emiterea acestuia. În această perioadă, accesul este garantat, dar nu există obligația de a păstra o evidență medicală a persoanei, considerată între timp "rezident temporar".³⁰

ONG-urile și entitățile sociale care lucrează cu solicitanți de azil și refugiați îi ajută să-și primească cardul de sănătate și să acționeze ca mediatori între aceștia și centrele de sănătate locale și spitale.

În ceea ce privește asistența specializată, aceste entități au metodologii și experți care asigură sprijin psihologic solicitanților de azil și refugiaților. Acești experți sunt special instruiți în terapiile de recuperare a traumei adresate victimelor torturii și încălcării drepturilor omului. Metodologiile urmărite contribuie la procesul de identificare, analiză și recuperare prin care trece respectiva persoană.

Serviciile specializate includ serviciile adresate femeilor victime ale traficului de ființe umane. Noul protocol, alături de experiența organizațiilor și a entităților pentru femei care activează în acest domeniu, permite dezvoltarea situației femeilor și a tinerelor fete care nu sunt întotdeauna identificate într-o primă fază ca solicitante de azil sau refugiate.

³⁰ Declarație transmisă Comunității Autonome din Madrid.

Conform fiecărui caz individual, asistența psihologică este asigurată în oricare dintre fazele procesului de integrare, în caz de nevoie fiind contactate serviciile de sănătate.

Entitățile nu consideră doar terapia psihologică individuală ca mijloc de a promova rezistența și / sau recuperarea persoanelor în urma traumelor suferite. Există, de asemenea, o abordare psiho-socială în metodologiile lor de lucru care cuprinde aspecte precum locurile de cazare - centrele de primire, apartamentele etc., asistența acordată de avocați, asistenții sociali etc. Întreaga intervenție socială este organizată în așa fel încât abordarea profesionistă a solicitanților de azil și a refugiaților include formarea specifică a competențelor psihologice și psiho-sociale.

Secțiunea 6 Programe educaționale și de formare profesională

Educația se adresează băieților și fetelor sub 18 ani, precum și adulților. Este dreptul oricărui copil sub 18 ani să aibă acces la educație. ONG-urile depun toate eforturile astfel încât copiii și adolescenții să poată merge cât mai curând la școală sau la liceu. Unele entități subliniază că acest acces se obține pe loc din momentul aprobării cererii de azil. Educația adulților și chiar a copiilor începe cu învățarea limbii ca parte a acțiunilor și programelor din faza I. Programele de învățare a limbii sunt esențiale pentru integrare, pentru a obține autonomie și pentru a-și putea găsi un loc de muncă. Într-o primă etapă se dobândesc cunoștințele lingvistice de bază. Chiar dacă entitățile colaborează cu echipe de traducători și interpreți care vin în sprijinul solicitanților de azil și a refugiaților, aceștia încă nu cunosc bine limba spaniolă - neputându-se exprima în legătură cu problemele juridice și de sănătate de la început - învățarea limbilor străine este în mod clar încurajată și promovată. Echipa de profesori de limbi străine este formată din personal și voluntari. În ultima perioadă a crescut nivelul de finanțare a programelor destinate îmbunătățirii competențelor în limba spaniolă.

Educația copiilor și învățarea limbii sunt acțiuni care încep cât mai curând posibil în cadrul Fazei I. Educația copiilor este influențată de diferitele etape ale procesului de azil, care ar putea implica necesitatea mutării dintr-un cartier în altul, implicit de la o școală la alta.

Programele de formare profesională încep între finalul Fazei I și Faza a II-a sau în orice moment în care oamenii sunt capabili să înțeleagă și să comunice în limba respectivă pentru a urma acest tip de cursuri.

Formarea profesională este organizată cu diferite entități care furnizează acest serviciu. Deși este încurajată formarea publică, există ajutoare financiare care să permită accesul la formare privată atunci când acest lucru este adecvat situației individuale.

ONG-urile afirmă că, chiar dacă nu există un profil specific în rândul solicitanților de azil și al refugiaților, persoanele cu studii medii sau universitare sunt predominante, deoarece aceștia au solicitat mai des recunoașterea diplomelor lor academice.

Solicitanții de azil intervievați pentru acest studiu au inclus trei profiluri foarte diferite: o femeie afgană fără studii care lucrează acum ca bucătar și care studiază la școala primară; un barbat sirian, designer grafic care a lucrat mai întâi ca bucătar în Damasc când a început războiul, apoi s-a pregătit ca bucătar în timpul fazei de recepție în Spania și acum lucrează ca atare. În cele din urmă, un bărbat mexican, de profesie avocat care a făcut mai multe cursuri de instruire în contabilitate și administrarea întreprinderilor și acum desfășoară o activitate administrativă.

Secțiunea 7 Programe de ocupare a forței de muncă

Formarea lingvistică și formarea profesională sunt concepute pentru a promova incluziunea socială și integrarea solicitanților de azil, ca mijloace necesare care să le permită să lucreze și să devină independenți din punct de vedere financiar.

Solicitanții de azil pot obține accesul la un loc de muncă numai după șase luni - adică începând cu ziua 181 - cu condiția ca aceștia să locuiască în Spania, să fie în proces de acceptare, fără o decizie definitivă luată de autorități în legătură cu acceptarea sau respingerea cererii de azil. Acest lucru înseamnă

că solicitanții de azil care au primit deja așa-numitul "card roșu" cu permis de ședere temporară vor avea acum și un permis de muncă.

Cu toate acestea, dreptul de acces la serviciile publice de ocupare a forței de muncă se acordă numai acelor persoane care dețin deja un card de refugiat sau un card de protecție subsidiară.

În același timp, situațiile cu care se confruntă solicitanții de azil, pe lângă procesul de integrare și crearea a unei noi vieți în Spania, fac uneori dificilă intrarea pe piața forței de muncă. Posibilitățile de găsire a unui loc de muncă vor depinde în mare măsură de competențele lingvistice dobândite, de pregătirea anterioară și cea dobândită în societatea gazdă și de cererea pieței.

În acest sens, trebuie luați în considerare doi factori: vulnerabilitatea socială și psihologică și timpul necesar fiecărei situații specifice. Duritatea pieței spaniole și a întreprinderilor, agravată de criza economică și de rata ridicată a șomajului reprezintă un alt element de îngrijorare.

ONG-urile care lucrează cu solicitanții de azil și refugiații încearcă pe mai mai multe căi să promoveze integrarea acestora pe piața muncii. **Întreprinderile de integrare socială** sunt o parte dintre acestea. Acest tip de întreprinderi joacă un rol esențial în facilitarea procesului de solicitare a azilului și de angajare a refugiaților în aceleași condiții ca și lucrătorii locali. Întreprinderile de integrare socială sunt guvernate de Legea 44/2007³¹. ONG-urile care lucrează cu persoane aflate în risc de excluziune socială se bazează pe aceste tipuri de entități. Unii și-au creat propria întreprindere de integrare socială, ca ultimă etapă după formarea profesională. Este vorba de entități cum ar fi Comisia Spaniolă pentru Refugiați, CEAR. Acest ONG a creat **Causas CEAR**³², o întreprindere de integrare socială care oferă locuri de muncă solicitanților de azil în sectorul hotelier și de catering. Odată pregătiți, angajații oferă servicii de catering în centrele de primire ale solicitanților de azil, cum ar fi Centrele de primire Getafe-Madrid și Cullera-Valencia (CAR) – dar și în afaceri private, cum ar fi la sediul unei firme de consultanță. Cererea și oferta de servicii adresate solicitanților de azil sunt îndeplinite, iar candidații sunt identificați în cadrul comunității solicitanților de azil, în loc să fie angajați în alte locuri.

Împreună cu întreprinderile de integrare socială, contactul cu serviciile publice de ocupare a forței de muncă se realizează de către ONG-uri pentru a oferi asistență și sprijin refugiaților în procesul de integrare pe piața muncii. De asemenea, medierea cu întreprinderile are ca scop promovarea uceniciei și integrarea finală a solicitanților de azil și a refugiaților pe piața forței de muncă. Se promovează creșterea gradului de sensibilizare având ca scop informarea directă a întreprinderilor și managerilor cu privire la situația solicitanților de azil și, de asemenea, pentru a preveni discriminarea.

Serviciile de ocupare a forței de muncă furnizate de ONG-uri sunt disponibile nu numai pentru acei solicitanți de azil care au parcurs cele trei faze ale procesului, ci pentru oricare dintre aceștia – fiind sau nu anterior în contact cu ONG-urile sau serviciile sociale - în orice moment. Au fost create mijloacele specifice pentru diseminarea acestor servicii pentru a ajunge la cât mai multe persoane. Este cazul site-ului **www.redariadna.org**. **Red Ariadna** oferă informații specifice privind integrarea forței de muncă pentru solicitanții de azil și refugiați: legislația și serviciile disponibile pentru solicitanții de azil, contactarea ONG-urilor și entităților care activează în acest domeniu de către refugiați, informații specifice pentru întreprinderi, etc.

Secțiunea 8 Programe de training adresate experților care acordă asistență refugiaților

Atât ONG-urile, cât și Administrația Spaniolă oferă programe de formare pentru profesioniștii care acordă asistență solicitanților de azil și refugiaților. Nu este o problemă obligatorie ca atare. În ciuda acestui fapt, ONG-urile specializate, în afară de profesioniștii specializați angajați - legiști, psihologi,

³¹ Legea nr. 44/2007 privind întreprinderile de integrare socială: "o întreprindere de integrare socială este aceea societate comercială sau societate cooperativă înființată conform prevederilor legale, autorizată în mod corespunzător de către autoritățile autonome competente și care desfășoară orice activitate economică producătoare de bunuri și servicii și care are ca obiect de activitate integrarea și pregătirea profesională a persoanelor aflate în situații de excluziune socială, cum ar fi situația celor care se află în faza de tranziție către găsirea unui loc de muncă obișnuit".

³² <https://www.cear.es/sections-post/causas-cear/>

asistenți sociali care au un statut de azil, sex, drepturile omului etc. - fac pregătiri periodice pentru a-și îmbunătăți și actualiza cunoștințele și abilitățile pentru munca lor zilnică Solicitanții de azil și refugiații.

Ministerul Ocupării Forței de Muncă și Securității Sociale oferă, de asemenea, formare personalului special adresat azilului și refugiatului la Direcția Generală Migrații. De asemenea, Oficiul pentru azil și refugiați, - O.A.R.-, dependent de Ministerul Afacerilor Interne, oferă instruire personalului său.

Secțiunea 9 Rețelele cetățenilor și rețelele locale

Așa-numita "criză a refugiaților" a încurajat solidaritatea cetățenilor spanioli cu solicitanții de azil și refugiații. Împreună cu voința politică manifestată de autoritățile municipale³³ din diferite orașe și comune ale Spaniei, cetățenii și-au creat propriile rețele și strategii sociale pentru a participa la activitățile de primire și integrare a solicitanților de azil și refugiaților. Lipsa voinței politice și întârzierile în angajamentele deja convenite de guvernul spaniol fac parte, de asemenea, din această reapropiere și redefinire a rolurilor jucate în spațiul public spaniol, politic și social.

Au existat două mișcări specifice promovate de societatea civilă, și anume "**Red de Acogida Solidaria**"³⁴ și "**Bienvenidos Refugiados**"³⁵. Ambele organizații sunt rețele foarte vechi de promovare prin cetățeni, pe bază de voluntariat și donații. Așa cum se menționează într-o broșură a Red de Acogida Solidaria "din punct de vedere uman, venim în sprijinul oamenilor care părăsesc zonele de război, care se află în urmărire penală sau care nu au ce să mănânce, etc. Din punct de vedere politic, noi denunțăm lacunele politicilor privind azilul și refugiații atât din țara noastră, cât și din Uniunea Europeană și cerem autorităților să recunoască și să îndeplinească drepturile solicitanților de azil și ale refugiaților".

Red de Acogida Solidaria desfășoară mai multe activități legate de integrarea socială a solicitanților de azil și a refugiaților: recepție la stația de autobuz Mendez Alvaro din Madrid, servicii de traducere, activități de sensibilizare în școli și cartiere, activități de mobilizare a societății civile, asistență pentru solicitanții de azil pe teritoriul Spaniei și coordonarea cu grupuri la nivel național și internațional.

Bienvenidos Refugiados se concentrează în trei aspecte principale: promovarea și dezvoltarea activităților de sensibilizare; crearea de rețele între cetățeni în vederea promovării activităților de voluntariat, a inițiativelor locale și a unei rețele de locuințe și cazare în apartamente și alte spații; în cele din urmă, asistență directă pentru solicitanții de azil, atât din Spania, cât și din Grecia, inclusiv sprijinirea ONG-urilor și a voluntarilor la granițele spaniole și grecești, strângerea de fonduri, colectarea și transportul ajutoarelor de îmbrăcăminte, jucării, etc.

La sfârșitul acestei secțiuni este prezentată pe scurt povestea de viață a unui refugiat sirian și a unui cetățean spaniol care îl găzduiește în propria casă.

Aceste inițiative sunt într-un fel coordonate cu cele ale ONG-urilor specializate. Această coordonare reprezintă ceva nou și trebuie dezvoltată pentru a permite recepția și integrarea corespunzătoare a solicitanților de azil, dar și pentru evitarea situațiilor care ar putea amplifica vulnerabilitatea acestora. În acest sens, profesioniștii intervievați încurajează aceste rețele, dar și ridică un semnal de alarmă cu privire la necesitatea unei anumite instruiți privind situația solicitanților de azil, a drepturilor lor, etc., precum și cu privire la necesitatea supravegherii, prevenirea cazurilor de abuz sau neglijare.

O altă modalitate de interacțiune care ia amploare în ultima perioadă este aceea a responsabilității sociale a întreprinderilor prin colaborarea cu ONG-urile care lucrează cu solicitanții de azil și refugiații. Se derulează campanii de informare și acțiuni de sensibilizare, alături de activitățile directe care ajută la promovarea integrării și toleranței - de exemplu, grădinile de legume urbane unde solicitanții de azil și cetățenii angajați lucrează împreună într-o anumită companie.³⁶

³³ <http://www.femp.es/comunicacion/noticias/red-de-municipios-de-acogida-de-refugiados-de-la-femp>

³⁴ <https://www.facebook.com/Red-Solidaria-de-Acogida-944398242297256/?fref=ts>

³⁵ <https://www.facebook.com/BienvenidosRefugiados>; <https://bienvenidosrefugiados.wordpress.com/quienessomos/>

³⁶ Eg. - Grădina de legume din Getafe, CEAR. Raport: Situația refugiaților în Spania și Europa, CEAR, 2016.

Bune practici pentru solidaritatea cetățenilor

Kawa are 23 de ani și provine dintr-un oraș din apropiere de Alep, Siria. El și-a părăsit mama și unii dintre frații și surorile sale din Alep. S-a dus în Liban unde să-și găsească un loc de muncă. Unul dintre frații lui locuiește acolo. I-a fost greu. A mers apoi în Algeria, unde a rămas, alături de unii dintre frații săi timp de nouă luni și a avut șansa să-și găsească de lucru. După aceea a plecat în Maroc cu gândul de a ajunge în Europa. A încercat să treacă granița de 27 de ori. Când în cele din urmă a reușit, a petrecut cele mai îngrozitoare 23 de zile din viața sa în Centrul de Ședere Temporară pentru Imigranți din orașul Melilla (CETI), după care a fost transferat de autoritățile spaniole în orașul Malaga, pe teritoriul Spaniei. Trei ONG-uri l-au luat pe el și alți zece din cei treizeci de solicitanți de azil care au sosit împreună cu el și i-au transferat în diferite orașe spaniole. Șansa lui a fost cu CEAR, iar orașul său, Madrid. A petrecut 10 luni în centrul de primire din orașul Getafe, învățând spaniola și urmând cursuri de formare profesională în două domenii: transportarea și manipularea alimentelor într-un depozit de mărfuri. De asemenea, a urmat cursuri de formare în domeniul serviciilor pentru clienți cu o altă entitate și apoi a urmat cursuri de ucenicie timp de o lună la un lanț de magazine de îmbrăcăminte. Între timp a trecut la "a doua fază", aceea de a trăi pe cont propriu într-un apartament împreună cu alți colegi de cameră. A primit sprijin pentru plata chiriei și, cu ajutorul unui prieten a lucrat într-un magazin Kebab. Atunci când subvențiile pentru această a doua fază s-au epuizat, și-a dat seama că veniturile nu îi ajungeau pentru a se considera independent din punct de vedere financiar. La CEAR a vorbit cu un psiholog despre situația sa. Această doamnă l-a prezentat lui Javier, care urma să devină colegul lui de cameră și proprietar.

Povestea lui Javier

Javier are 50 de ani și este din Madrid. Locuiește cu fiul său în vârstă de 14 ani într-un apartament cu trei dormitoare dintr-un cartier situat în centrul orașului Madrid. Când a aflat despre războiul sirian și fuga populației civile, el a decis că trebuie să ajute cumva. Când a aflat că solicitanții de azil ar putea ajunge în Spania, a sunat la Consiliul Local al orașului Madrid pentru a vedea ce ar putea face. Nu a primit un răspuns clar.

Javier are un venit scăzut și a crezut că singurul lucru pe care îl putea oferi a fost o cameră în apartamentul său. Javier este bun prieten cu psihologul de la CEAR la care a mers Kawa. A luat legătura cu psihologul și i-a spus despre camera lui disponibilă și despre dorința lui de a ajuta cu ceva, în orice fel. Prietenul lui psiholog i-a vorbit apoi despre diferitele moduri în care cetățenii pot ajuta ONG-urile și apoi i-a spus despre situația lui Kawa.

Povestea lui Kawa și Javier

Psihologul de la CEAR, Kawa și Javier s-au întâlnit de două ori, astfel încât Kawa și Javier au avut ocazia să se cunoască și să decidă cu privire la posibilitatea ca Kawa să fie găzduit de Javier. Acum locuiesc împreună de mai bine de un an.

Kawa lucrează la unul dintre sediile CEAR ca gardian/portar. Continuă să studieze limba spaniolă și o vorbește foarte bine. De asemenea, vrea să-și continue studiile începute înainte de izbucnirea războiului din Siria: diploma de absolvire în filologie engleză.

Javier era fericit că putea "ajuta cu ceva". Sentimentul de neajutorare pe care îl avusese datorită lipsei voinței și a angajamentului guvernelor europene s-a mai atenuat acum deoarece, așa cum explică el, încearcă să ajute într-un fel, în ciuda performanțelor rușinoase ale autorităților spaniole și europene. El chiar sugerează că este mulțumit de faptul că știe "unde merg banii lui". Oferă o cameră gratuită și știe că taxele sale sunt într-adevăr investite în ajutorarea unei persoane refugiate.

De asemenea, Javier explică faptul că ceea ce Kawa i-a oferit lui și copilului său de 14 ani înseamnă mai mult decât ceea ce ei îi dăruiesc: prietenie, un fel de "frate mai mare" pentru fiul său, o lecție de toleranță și, în cele din urmă, posibilitatea să cunoască familia lui Kawa din Siria după terminarea războiului.

Ca tată, el se gândește foarte mult la mama lui Kawa. Se simte fericit de faptul că are grijă de un tânăr așa cum și-ar dori ca altcineva să aibă grijă de fiul său dacă războiul ar fi fost în Spania și nu în Siria.

El spune că practică "conștiința" și datorită acestui lucru - făcând ceea ce noi toți am putea face pentru o altă persoană aflată într-o situație vulnerabilă - poate să doarmă liniștit.

Atât Kawa cât și Javier insistă asupra necesității de a crea coridoare sigure pentru cetățenii care fug din zonele de război și conflict.

Secțiunea 10 Recomandări

Unele schimbări, pozitive și negative, din ultimii doi-trei ani au fost raportate atât de ONG-uri, cât și de administrația spaniolă.

Veștile pozitive sunt:

- Îmbunătățirea procesării cererilor de azil ale victimelor traficului de ființe umane introduse prin *Protocolul privind protecția victimelor traficului de ființe umane*.
- deschiderea Oficiului de Protecție Internațională la punctul de trecere a frontierei din Melilla (Beni-Enzar), de către Ministerul de Interne în 2014.
- Ceuta și Melilla au devenit pentru prima dată principalul punct de intrare al solicitanților de azil în ceea ce privește numărul de persoane care sosesc pe aceste teritorii limitrofe. Principalul punct de primire a cererilor solicitanților de azil a fost întotdeauna aeroportul Adolfo Suarez din Madrid, unde de mai bine de 10 ani Crucea Roșie spaniolă desfășoară un program specific pentru solicitanții de azil. ONG-urile care activează în Ceuta și Melilla și-au consolidat acțiunile și echipele pentru a putea oferi asistența necesară numărului mare de solicitanți de azil care au ajuns la aceste puncte de control.

Veștile triste sunt:

- În ciuda eforturilor depuse de ONG-uri pentru îmbunătățirea recepției solicitanților de azil în Ceuta și Melilla, situația rămâne complicată iar acțiunile puse în aplicare de administrația spaniolă nu s-au realizat atât de repede, așa cum ar fi fost nevoie în cazul familiilor, copiilor și femeilor - lipsa spațiului în CETI - din centrele de ședere temporară a imigranților; lipsa de camere separate pentru familii; camere separate pentru părinți și copii, etc. Lipsa personalului pentru primirea corespunzătoare a solicitanților de azil. Conform ONG-urilor, riscul traficului de ființe umane este extrem de ridicat, mai ales în rândul femeilor și copiilor, în scopuri de exploatare sexuală. De asemenea, s-au identificat diferențe în ceea ce privește acceptarea cererilor de azil depuse de cetățenii sirieni și cetățenii din țările sub-sahariene, etc.
- O nouă lege, "Legea pentru protejarea securității cetățeniei"³⁷, aprobată în 2015, este denunțată de ONG-urile spaniole care lucrează direct cu refugiații și solicitanții de azil ca obstacol împotriva drepturilor omului. Acest text a modificat Legea privind imigrația și a stabilit un set special de reguli pentru Ceuta și Melilla care permit imigranților și solicitanților de azil să se întoarcă fără nicio procedură și fără nicio formă de protecție.³⁸

În cele din urmă, aspectele care încă trebuie îmbunătățite:

- Trebuie acordată asistență solicitanților de azil de la punctele de frontieră din Ceuta și Melilla și în "CETI" - "Centrele pentru Șederea Temporară a Imigranților" pentru un răspuns mai prompt, pentru asigurarea identificării tuturor solicitanților de azil, pentru asigurarea unor servicii de asistență și de îngrijire de calitate, în special pentru femei și copii, acordând o atenție deosebită raportării prevenirii și combaterii riscului ridicat de trafic de persoane.
- Legea spaniolă nr. 12/2009 din 30 octombrie care reglementează dreptul la azil și protecția subsidiară trebuie să elaboreze norme referitoare la două aspecte cheie: protocolul privind cererile de azil din consulatele spaniole și protocolul privind cererile de azil din partea minorilor neînsoțiți.

³⁷ Legea organică 4/2015 din 30 martie privind protecția siguranței publice, <https://www.boe.es/boe/dias/2015/03/31/pdfs/BOE-A-2015-3442.pdf>

³⁸ Raport: Situația refugiaților din Spania și Europa, CEAR, 2016, pagina 63.

Bibliografie:

- A se vedea notele de subsol în fiecare pagină.

Munca de teren:

- Ministerul Muncii și Asigurărilor Sociale din Spania

- Interviu acordat funcționarului public din cadrul Direcției Generale pentru Migrație (femeie)

- Comisia Spaniolă pentru Ajutoare pentru Refugiați - Centrul de Recepție CEAR de la Getafe, Madrid:

- Interviu cu directorul (femeie)
- Interviu acordat refugiatului 1 (bărbat)
- Interviu acordat refugiatului 2 (femeie)
- Interviu acordat refugiatului 3 (bărbat)

- Un cetățean voluntar care oferă cazare și un refugiat sirian care primește cazare de la un cetățean (bărbați)

- Rețeaua de Solidaritate pentru Primirea Refugiaților (Red Solidaria de Acogida): o rețea autogestionată de cetățeni

Secțiunea 1 Date statistice

În ultimii ani Suedia a fost cea mai primitoare țară pentru refugiați din Europa, primind mai mulți refugiați pe cap de locuitor decât oriunde în Europa. În 2015 a existat un vârf al afluxului de solicitanți de azil aproape de două ori mai mare decât vârful precedent la începutul anilor 1990, în timpul crizei din Balcani.

În ultimii doi ani, în Suedia a avut loc o dezbatere publică masivă privind integrarea refugiaților. Provocările la nivel european sunt enorme, iar politicile și legile au devenit instrumente vii care au trebuit să gestioneze noua situație pe termen lung. Acest raport va oferi o scurtă prezentare privind anumite domenii, cum ar fi programele de asistență juridică și socială, educația și accesul pe piața forței de muncă și se va concentra pe bunele practici. Studiul empiric a avut la bază interviurile cu un grup selectat de refugiați și cu diferiți reprezentanți și factori interesați care colaborează în mod direct cu refugiații.

Motivele acordării permiselor de ședere pentru solicitanții de azil

Suedia a semnat Convenția ONU privind statutul refugiaților, iar Agenția pentru Migrație examinează fiecare cerere de azil în parte. Într-o familie, copiii pot avea motive distincte și personale pentru azil. Conform reglementărilor suedeze, permisul de ședere se acordă unui refugiat conform Legii suedeze a străinilor și Convenției ONU sau unei persoane care are nevoie de "protecție subsidiară" în conformitate cu Legea suedeză privind străinii, alături de alte legi ale UE.

Refugiatul

Conform Convenției ONU privind statutul refugiaților, legislației suedeze și reglementărilor UE, o persoană este considerată refugiat atunci când are motive întemeiate să se teamă de persecuție pe motiv de:

- rasă
- naționalitate
- credințele religioase sau politice
- gen
- orientarea sexuală; sau
- afilierea la un anumit grup social.

Persecuția poate proveni de la autoritățile țării natale ale persoanei în cauză, dar aceasta se poate repeta dacă autoritățile nu sunt în măsură sau nu doresc să ofere protecție împotriva persecuției din partea unor persoane sau grupuri. Persoana care a primit un permis de ședere în calitate de refugiat poate solicita o declarație privind statutul său de refugiat - statut recunoscut la nivel internațional în conformitate cu reglementările UE și Convenția ONU privind statutul refugiaților.

Persoana care are nevoie de protecție subsidiară

Conform reglementărilor suedeze, o persoană care are nevoie de protecție subsidiară este acea persoană care:

- este în pericol de a fi condamnată la moarte
- este expusă riscului pedepselor corporale, torturii sau altor tratamente sau pedepse inumane sau degradante sau
- ca civil, există un risc grav de rănire din cauza unui conflict armat.

Persoana căreia i s-a acordat un permis de ședere pe motiv de protecție subsidiară poate primi o declarație privind statutul de protecție subsidiară în baza reglementărilor UE din regiune.

Alte forme de protecție

Există cazuri excepționale în care solicitanților de azil li se poate acorda un permis de ședere chiar dacă nu au nevoie de protecție împotriva persecuției. Aceste cazuri necesită circumstanțe extraordinare legate direct de situația personală a solicitanților. Aceste situații ar putea fi, de exemplu, persoane cu probleme foarte grave de sănătate sau persoane supuse traficului de persoane, ceea ce înseamnă că o decizie de respingere a permisului de ședere ar intra în conflict cu obligațiile internaționale ale Suediei.

Copiii care solicită azil

Conform legilor și reglementărilor suedeze, Agenția pentru Migrație trebuie să ia în considerare în mod special interesele copilului. Motivele pentru care un copil solicită azil trebuie să fie examinate individual de către Agenția pentru Migrație, deoarece poate avea alte motive sau pot exista motive diferite de cele ale părinților. În momentul în care se examinează motivele pentru solicitarea azilului, ofițerul de caz trebuie să adapteze ancheta cât mai mult posibil la vârsta, sănătatea și maturitatea copilului. Pe toată durata procedurilor și examinării cazului, copilul are dreptul să fie însoțit de un adult, de exemplu un părinte sau alt tutore legal, un custode și/sau un avocat public.

Grupurile deosebit de vulnerabile

În 2015, aproape 163.000 de persoane au solicitat azil în Suedia, dintre care 35.369 erau copii neînsoțiți, în special băieți din Siria, Afganistan și Irak.

Copiii neînsoțiți reprezintă un grup extrem de vulnerabil pentru traficul de persoane, de aceea mulți copii au dispărut după ce au ajuns în Suedia. Într-o declarație a Europol în 2016, aproape 10.000 de copii neînsoțiți au dispărut după sosirea în UE. Având în vedere fluxurile tot mai mari de migranți și refugiați, în anul 2015 poliția a adoptat o decizie politică specială care vizează consolidarea mijloacelor de combatere a traficului de persoane. Decizia conține o serie de obiective care vizează organizarea și colaborarea poliției, metoda și abilități, etc.

Ca urmare a crizei migranților cu care se confruntă continentul european, în anul 2015 în Suedia s-a înregistrat cifra record de 162.877 de solicitanți de azil, la care se adaugă numărul de cereri primite de la solicitanții de azil din Siria (tabelul 3). De asemenea, statisticile arată proporția semnificativ mai mare a solicitanților de azil de sex masculin (70%) (tabelul 1), dintre care două treimi aveau vârsta cuprinsă între 13 și 34 de ani (tabelul 2).³⁹ În 2015, 1,6 milioane de cetățeni suedezi s-au născut în străinătate, echivalentul a peste 16%. Pe parcursul anilor 1980-2015, un număr total de 1.976.917 de persoane au primit permis de ședere de la Comitetul Suedez pentru Migrație, dintre care 514.621 de permise de ședere au fost acordate refugiaților, iar 109.235 au fost acordate în anul 2015.

Tabelul 1: Distribuția pe sexe a solicitanților de azil în Suedia în 2015

Genul	Nr. persoane	Procentul distribuției
Bărbați (inclusiv băieți)	114.728	70%
Femei (inclusiv fete)	48.149	30%
Total cereri de azil	162.877	100%

Tabelul 2: Distribuția pe vârstă a solicitanților de azil în Suedia în 2015

³⁹ Datele statistice sunt preluate din "Cererile de azil înregistrate în 2015" ale Oficiului pentru Migrație (2016-01-01).

Vârsta	Nr. persoane	Procentul distribuției
0-6 ani	18.551	11%
7-12 ani	12.717	8%
13-17 ani	39.116	24%
18-24 ani	28.920	18%
25-34 ani	35.916	22%
35-44 ani	16.281	10%
45-64 ani	9.869	6%
>64 ani	1.507	1%
Total	162.877	100%

Tabelul 3: Cele cinci naționalități preponderente pentru solicitarea de azil în Suedia în 2015

Cetățenia	Nr. persoane	Procentul distribuției
Siriană	51.338	32%
Afgană	41.564	26%
Irakiană	20.857	13%
Apatrizi	7.711	5%
Eritreană	7.231	4%

O mare parte dintre cei care au solicitat azil în Suedia în 2015 erau copii (43%), peste jumătate dintre aceștia fiind neînsoțiți. Numărul total al copiilor neînsoțiți care au solicitat azil în Suedia a fost de 35.369. Această cifră reprezintă 40% din numărul total de copiii neînsoțiți care solicită azil în regiune.

Tabelul 4: Minori neînsoțiți

Cetățenia	Nr. persoane
Afgană	23.480
Siriană	3.777
Somaleză	2.058
Eritreană	1.939
Irakiană	1.097

Tabelul 5: Diferențierea pe sexe a minorilor neînsoțiți

Genul	Nr. persoane	Procentul distribuției
Fete	2.847	8%
Băieți	32.522	92%

Secțiunea 2 Programul de asistență juridică

Consiliul Suedez pentru Migrație

Consiliul Suedez pentru Migrație este autoritatea care se ocupă de cererile persoanelor care au nevoie de protecție împotriva persecuției. În momentul în care unui refugiat i se acordă permis de ședere în Suedia, acesta are dreptul la compensații de stat din partea municipalităților și consiliilor regionale. Dacă cererea este respinsă, Agenția pentru Migrație se implică activ în procesul de impunere a părăsirii statului de către persoana în cauză.

Accesul la avocat

În general, în timpul procesului de azil accesul la un avocat este gratuit pentru solicitanții de azil. Experiența avocaților este esențială în rezultatul procesului de azil, iar avocatul are sarcina extraordinară de a avea atât o bună cunoaștere juridică a legislației privind migrația, a statului de drept, cât și o înțelegere culturală extinsă și empatie cu persoanele aflate în dificultate. În calitate de nou membru al societății suedeze, nu este ușor de înțeles sistemul legal, regulile și cultura, acest lucru ducând uneori la situații în care refugiații ajung în instanță și au nevoie de asistență juridică. În cauzele penale, autoritățile de stat desemnează un avocat pentru asistență, iar acest serviciu este gratuit pentru solicitanții de azil.

Accesul la interpret

Refugiaților li se asigură accesul gratuit la un interpret atunci când comunică cu autoritățile de stat, cadrele medicale, autoritățile sociale etc. Una dintre provocările cu care se confruntă interpreții este capacitatea de a media diferențele culturale atunci când fac interpretariat. Cu alte cuvinte, pot apărea probleme atunci când, de exemplu, un interpret musulman trebuie să facă interpretariat unui alt musulman care s-a convertit la creștinism sau când un interpret are o înțelegere total diferită cu privire la un conflict armat. O altă situație dificilă ar putea fi aceea când un bărbat face interpretariat pentru o femeie pentru un caz legat de o problemă sensibilă. Refugiații care au fost intervievați în cursul studiului au raportat faptul că interpreții au transmis informații sensibile forțelor de securitate din țările lor de origine, provocând astfel mari dificultăți rudelor rămase în țara de origine.

Tutorii

Tutela este un program suedez dedicat nevoilor minorilor neînsoțiți, precum și refugiaților cu dizabilități. Numărul minorilor neînsoțiți care au un tutore legal în Suedia a crescut dramatic în ultimii ani. Următoarele statistici provin din Uppsala, al patrulea cel mai mare oraș din Suedia:

- 319 minori neînsoțiți în 2014
- 1.358 minori neînsoțiți în 2015
- 2.233 minori neînsoțiți în 2016

Tutela legală acționează ca un centru pentru toate contactele din jurul minorului și este, de obicei, cea mai lungă relație a acestuia cu un adult în primii ani petrecuți în Suedia, timp în care este protejat din punct de vedere financiar sau legal, sau este supravegheat în locuința sa; minorului i se asigură asistență medicală, accesul la educație, la servicii sociale și, în cele din urmă, i se asigură asistența în comunicarea cu avocații și comisia pentru migrație. Tutorele legal primește un salariu lunar din partea municipalității pentru îndeplinirea acestor îndatoriri, acesta având obligația de a acționa întotdeauna în interesul minorului.

Schimbarea vârstei

În ultimii doi ani, Consiliul Suedez pentru Migrație a modificat vârsta a aproximativ 5.600 de minori neînsoțiți care solicită azil la peste 18 ani. Conform legii, aceste persoane își pierd automat dreptul

la un tutore legal și sunt mutați în centre pentru refugiați adulți, acest lucru afectând șansele de a primi un permis de ședere.

Reîntregirea familiei

Minorii neînsoțiți cărora li s-a acordat un permis de ședere au posibilitatea de a se reîntoarce cu familiile lor în Suedia. Consiliul pentru Migrație și serviciile sociale au responsabilitatea oficială de repartizare și reîntregire a familiei minorului. Deși nu are oficial această responsabilitate, Crucea Roșie a jucat un rol semnificativ în repartizarea rudelor și reîntregirea familiilor:

- De obicei se ocupă de 1.500-2.000 de cazuri pe an
- În 2015 au ajutat 15.000-20.000 de cazuri și numărul continuă să crească
- De la sfârșitul anului 2016, ei au inclus căutarea familiei și a rudelor care au dispărut de-a lungul rutei de evacuare.

Crucea Roșie sau Semiluna Roșie încearcă să pună la dispoziția mamelor informații cu privire la locul și siguranța copiilor lor. O abordare mai eficientă și mai puțin riscantă ar fi aceea de a-i ajuta pe părinți să-și creeze un plan privind modalitatea de găsim reciprocă, în cazul în care au evadat separați.

Convertirile

Mii de refugiați care au ajuns în Suedia s-au convertit la creștinism datorită libertății religioase și dreptului de a se converti la o altă religie. Este extrem de important să recunoaștem provocările de integrare cu care se confruntă cei care au ales să se convertească. În Suedia au existat cazuri în care cei care s-au convertit la creștinism au fost amenințări. În prezent, Organizația Open Doors realizează un studiu empiric cu privire la cât de extinse și răspândite au fost amenințările.

Traficarea

Tutorii legali și avocații au raportat mărturii ale minorilor neînsoțiți care au fost victime ale violului și abuzului de-a lungul rutei de evacuare spre Europa și Suedia. Coordonatorul poliției suedeze împotriva traficului de ființe umane, Kajsa Wahlberg, a confirmat această informație și, de asemenea, a cerut ca orice suspiciune de abuz să fie raportată poliției pentru tineret. Este dificil să se obțină date exacte cu privire la această problemă. Potrivit profesorului Fred Nyberg de la Universitatea din Uppsala, acolo unde există cazuri de traficare și prostituție, există aproape întotdeauna o legătură cu abuzul de droguri.

Potrivit psihologului Niklas Möller de la Centrul de Traumă al Crucii Roșii din Uppsala și a personalului din centrele de sănătate pentru refugiați, minorii neînsoțiți sunt expuși unui risc ridicat de abuz și au mărturisit că au existat cazuri de minori vânduți pentru prostituție în drumul spre Europa.

EXEMPLU DE BUNE PRACTICI

Pentru reîntregirea familiei, procedura Dublin și alte chestiuni juridice, în mod normal, refugiații nu pot obține accesul gratuit la un avocat. Cu toate acestea, Scandinavian Human Rights Lawyers s-au oferit să vină în sprijinul solicitanților asigurând consultanță juridică pro bono. Refugiații subliniază că, printre lucrurile pe care le apreciază cel mai mult în Suedia, a fost dreptul la educație, respectarea drepturilor omului, cum ar fi libertatea de exprimare, libertatea religioasă și egalitatea.

Copiii căsătoriții

Conform actualelor reglementări suedeze, 132 de fete cu vârsta sub 18 ani care s-au căsătorit în străinătate sunt considerate căsătorite și în Suedia. Cu toate acestea, ministrul suedez pentru copii, Åsa Regnér, a subliniat în mod clar că un copil nu trebuie tratat sau considerat că este căsătorit în Suedia, deci reglementările se pot schimba în acest sens.

Secțiunea 3 Accesul la piața muncii

Șomajul

Rata șomajului în rândul refugiaților este semnificativ mai mare decât în cazul cetățenilor suedezi. Pe de altă parte, rata șomajului în cazul minorilor neînsoțiți este mai mică, aceștia reușind să se integreze mult mai bine decât copiii care sosesc împreună cu părinții și rudele lor adulte. Un studiu amplu efectuat la Universitatea din Stockholm a arătat că, copiii neînsoțiți din Afganistan sunt pregătiți să intre pe piața muncii mai devreme decât cei din alte țări.

Traducerea foilor matricole și a diplomelor

În cazul refugiaților cu studii, este foarte dificilă recunoașterea și echivalarea acestora în Suedia. Din acest motiv, mulți refugiați care au avut profesii respectabile în țara lor de origine și cărora nu li se recunosc aceste calificări sunt deseori frustrați și confuzi în ceea ce privește identitatea și stima de sine.

Găsirea unei slujbe

În Suedia permisul de muncă este întotdeauna inclus în permisul de ședere. Majoritatea refugiaților obțin locuri de muncă prin contacte, prieteni și din propria inițiativă. De obicei cerințele sunt vorbirea limbii suedeze și deținerea unui permis de conducere suedez. Oricine angajează o persoană nou sosită în Suedia poate obține o rambursare de la Serviciul de Ocupare a Forței de Muncă pentru costurile salariale, adesea cu mai mult de jumătate din cost.

Secțiunea 4 Programele de asistență socială

Formarea de specialiști

În Suedia, există o lipsă majoră de programe de formare specializate pentru profesioniștii care acordă asistență refugiaților. Există totuși o varietate de cursuri de scurtă durată de 1-3 zile sau cursuri de formare internă. Acestea sunt adesea organizate de către tutori în colaborare cu diferite ONG-uri, cum ar fi Crucea Roșie și Salvați Copiii. Tutorii oferă o instruire obligatorie online tuturor tutorilor legali, cel puțin în orașul Uppsala. Personalul din centrele de sănătate pentru solicitanții de azil, cum ar fi moașele, medicii și asistenții medicali, beneficiază în mod regulat de instruire internă în cadrul Consiliului Regional din Uppsala.

Servicii sociale și ajutor financiar

Refugiații cărora li s-a acordat un permis de ședere au acces la toate serviciile sociale din Suedia, care constau în îngrijire, îngrijire geriatrică, sprijin pentru persoanele cu dependențe, sprijin și servicii pentru persoanele cu handicap, precum și pentru persoanele fizice și familii. Ajutorul financiar este disponibil din momentul sosirii în țară până când refugiatul reușește să se susțină singur. Înțelegerea regulilor și a proceselor de solicitare poate fi descurajantă la început, astfel încât tutorele legal să joace un rol crucial.

Sistemul public de asigurări de sănătate

După obținerea unui permis de ședere, refugiații dobândesc aceleași drepturi ca și cetățenii suedezi la îngrijiri medicale și dentare subvenționate în cadrul sistemului de asigurări de sănătate publică. De asemenea, aceștia vor putea beneficia de alocație pentru copii, indemnizație pentru locuință, subvenții

pentru părinți și studenți și diverse alte contribuții. În plus, refugiații cu dizabilități au dreptul la asistență în Suedia, în conformitate cu *Legea privind serviciile sociale* și *Legea privind sprijinul și serviciile pentru persoanele cu dizabilități*, la fel ca și cetățenii suedezi.

Cetățenia suedeză

Dacă un refugiat își poate dovedi identitatea, în mod normal durează aproximativ cinci ani pentru obținerea cetățeniei suedeze și, implicit, a pașaportului suedez.

Exemplu de bune practici

Un minor neînsoțit, care a ajuns în Suedia de câțiva ani, și-a găsit 10-12 prieteni suedezi nativi la o biserică pe care a început să o frecventeze în mod regulat. El participă la majoritatea sărbătorilor suedeze împreună cu prietenii săi. ONG-urile și în special bisericile locale din Suedia și-au asumat o mare responsabilitate în ceea ce privește asistența acordată refugiaților. Biserica vine în sprijinul acestora oferind ajutor practic, hrană, îmbrăcăminte, jucării pentru copii și are o cafenea pentru cei care doresc să învețe limba. În afară de asistența practică acordată refugiaților, bisericile acționează și ca structură de sprijin social, invitând refugiații la biserică.

Secțiunea 5 Accesul la educație

Educația gratuită

Toate cursurile de suedeză sunt gratuite. Suedeza pentru Imigranți (SFI) se desfășoară la diferite niveluri, inclusiv pentru grupuri de indivizi analfabeți. Educația pentru adulților oferă formare pentru cei care sunt prea în vârstă pentru învățământul primară și secundar. În plus, studiile academice din Suedia sunt gratuite - cu toate acestea, imigranții cu dependenți în țara lor de origine aleg să înceapă să lucreze devreme și să participe la programe profesionale. Femeile rareori își continuă studiile din motive culturale sau pentru că au grijă de copii acasă.

Exemplu de bune practici

Există programe gratuite de autoînvățare a limbii suedeze pe diferite niveluri pe internet (digitalasparet.se), ceea ce face posibilă învățarea limbii suedeze, inclusiv în situațiile în care nu există alte opțiuni disponibile.

Secțiunea 6 Asistența medicală

Introducere în sistemul de sănătate suedez

Refugiații au aceleași drepturi la servicii de sănătate ca și suedezi nativi. Deseori personalul de cazare și tutorii legali îi ajută pe refugiați în vizita inițială la centrul de sănătate. O problemă de remarcă este aceea că unii bărbați nu doresc ca femeile din familiile lor să fie examinate de personalul medical de sex masculin.

Asistență medicală pentru refugiați

Centrul de asistență medicală pentru refugiați, Cosmos, din Uppsala este un exemplu de centru care oferă refugiaților servicii gratuite de verificare a sănătății. Ei examinează sănătatea imigranților, iau probe pentru HIV, hepatită, tuberculoză etc. și le oferă informații cu privire la sistemul suedez de sănătate. Personalul de la Cosmos recunoaște necesitatea ca personalul de cazare, tutorii legali, profesorii din școli și alți profesioniști să cunoască mai multe despre bolile contagioase, cum ar fi hepatita, HIV și altele.

Mutilarea genitală

S-a observat că fetele tinere sunt mutilate în Suedia în secret sau sunt trimise în țara lor de origine pentru mutilarea genitală. În Suedia, această practică este interzisă de lege.

Îngrijirea mentală

Psihiatria Copiilor și Adolescenților (BUP) se adresează copiilor și tinerilor cu vârsta de până la 18 ani. Există un departament de urgență care este accesibil în orice moment și care, de-a lungul anilor, a fost utilizat în principal de către cei care prezintă un risc de sinucidere. În ultimii ani, suicidul în rândul minorilor neînsoțiți a crescut în Suedia. Centrele de Traură Crucea Roșie oferă consiliere minorilor și refugiaților neînsoțiți care au fost supuși traumelor. În prezent, au o listă de așteptare de 8-10 luni. Există două centre pentru tratarea traumelor, unul în Uppsala și unul în Gothenburg. Centrul din Uppsala primește minori neînsoțiți. Potrivit lui Niklas Möller, psiholog la Centrul pentru Traume din Uppsala, cea mai mare nevoie din prezent este găsirea unei locuințe; de asemenea, este nevoie ca familia și rudele să fie instruite în domeniul traumelor pentru a putea oferi sprijin atunci când accesul la centrele de traume este limitat.

Drogurile

Utilizarea drogurilor, cum ar fi canabisul, condimentele și altele, a crescut în ultimii ani în rândul băieților neînsoțiți, în special cei de 14-16 ani. Există centre de tratament disponibile pentru tinerii cu probleme legate de droguri, doar că numărul locurilor disponibile pentru aceștia este limitat.

Exemplu de bune practici

Un minor neînsoțit care încă din copilărie a avut timpane perforate a primit un aparat auditiv. În ianuarie 2017, minorul a fost luat în grija experților medicali care au efectuat o intervenție chirurgicală pentru refacerea timpanului fără niciun cost. În multe dintre exemplele de bună practică, refugiații atestă faptul că aceștia sunt încântați de atitudinea pozitivă, caldă și sinceră, un lucru deosebit de important pentru o bună îngrijire medicală.

Secțiunea 7 Recomandări

Traficul de persoane

Poliția suedeză a recunoscut faptul că traficul cu minori neînsoțiți este un fenomen obișnuit, totuși amploarea problemei este necunoscută datorită faptului că aceste infracțiuni sunt rareori dezvăluite sau raportate. În acest sens, recomandările de îmbunătățire în acest domeniu sunt următoarele:

- Persoanele care lucrează cu minorii neînsoțiți trebuie să cunoască măsurile care trebuie luate atunci când suspectează un caz de trafic de persoane.
- Este nevoie de mai multe resurse în cadrul poliției și a altor autorități și actori ai societății civile pentru a sprijini victimele traficului de ființe umane.
- Este necesară o mai bună cercetare a legăturilor dintre droguri, prostituție și trafic.

Atitudine și tratament

Din interviurile luate refugiaților reiese faptul că, pentru integrarea cu succes a unui refugiat este foarte important ca acesta să intre în contact cu experți, iar membrii societății să recunoască drepturile egale ale tuturor oamenilor, fără a avea o atitudine discriminatorie. Persoanele capabile să identifice și să simpatizeze cu situația refugiaților joacă un rol important în integrarea cu succes a refugiaților. De asemenea, este important să se construiască încrederea și stima de sine, să se respecte nevoia de confidențialitate și să se creeze un climat social prietenos în momentul primirii și pe parcursul

integrării imigranților. Este important să ascultăm nevoile refugiaților, dar în același timp să ne asigurăm că ei iau propriile decizii și le oferim spațiul necesar pentru a-și schimba situația. Dacă refugiații se simt excluși în societatea suedeză, aceștia riscă să devină o categorie vulnerabilă, de exemplu să fie recrutați pentru traficul de droguri, extremism, prostituție, crimă organizată și altele similare.

Încrederea în viitor

Pentru a facilita tranziția și integrarea refugiaților, este foarte important ca aceștia să fie informați despre societatea suedeză, democrația, rolul femeilor, libertatea religioasă și perspectiva amenințărilor și a violenței. Este nevoie de o mai bună înțelegere a religiei și a credinței. În niciun caz integrarea nu înseamnă pierderea propriei culturii pentru adaptarea la o nouă cultură a țării gazdă. În schimb, există o mare oportunitate de a aduce ceea ce este mai bun din cultura țării de origine în cultura țării gazdă. Refugiații au nevoie de obiective pentru următorii ani și sunt optimiști cu privire la viitor.

ANEXA: Lista instituțiilor și a ONG-urilor care au furnizat informații

The Swedish Migration Agency: www.migrationsverket.se (statistici)

Psihiatria copiilor și adolescenților din Uppsala

Cosmos, centrul de îngrijire a sănătății pentru refugiați din Uppsala, Eleonor Are'n

Help to People in Need, Eva Moberg

Serviciul de Imigrare, Coordonatorul Național împotriva traficului de persoane, Kajsa Törnquist Netz

Unitatea de Recepție a Consiliului pentru Migrație

Poliția, raportor național pentru traficul de ființe umane, Kajsa Wahlberg

Crucea Roșie - Centrul pentru Traume din Uppsala, psiholog Niklas Möller

Crucea Roșie, reîntregirea familiei, Goran Wrede Mark

Uppsala, Servicii Sociale, Johan Edlund

Universitatea din Uppsala, UFOLD, Fred Nyberg

Wittulsbergs juridiska AB, Uppsala, Bo Johan Wigfeldt

Tutorie legal din Uppsala, Ida Hellrup,

Legal Guardians Uppsala, Ida Hellrup,

Open Doors, Suedia

Universitatea din Stockholm

Interviuri cu refugiații